MRADI WA KUTUNGA TAMTHILIA YA "MAMA MKWE’’

NA

TUSASIBWE BOSCO

2018/KED/1501/F

MRADI AMBAO UMEW ASILISHW A KA TIKA KITIVO CHA ELIMU KUTOSHELEZA MAHITAJI YA KUHITIMU SHAHADA YA ELIMU KATIKA CHUO KIKUU CHA KABALE, UGANDA

MACHI, 2022

2.

UNGAMO

Mimi **Tusasibwe Bosco** nambari ya usajiri **2018/KED/1501/F.** Ninaungama kuwa mradi huu ni wangu mwenyewe na haujawai kuwasilishwa na mtu yeyote katika chuo kikuu chochote kwa ajili ya kutosheleza mahitaji ya kuhitimu shahada yoyote.

Signature: .

TUSASIBWE BOSCO

(Mtahiniwa)

Tareere:17/03/2022

IDHINI

Kazi hii imekubaliwa katika kitivo cha elimu kwa idhini yangu Kama msimamizi wa Chuo Kikuu Kabale

Sahihi .....~

BWANA. MULEI MARTIN

(Msimamizi)

Tareere:17/03/2022

SHUKRANI

Natoa shukrani zangu kwa mwenyewe Mola kwa kunijalia uzima na kunipa uwezo wa kukamilisha mradi huu

Shukrani za pekee pia zimwendee Msimamizi wangu Bwana. Mulei Martin kwa kukubali kunisimamia, kunielekeza, kunikosoa na kunishauri katika kipindi chote cha mradi huu pamoja na majukumu mengi aliyo nayo, ametumia busara na uvumilivu mkubwa hadi kufikia hatua ya kukamilisha mradi huu.

Vile vile shukrani ziwaendee wazazi wangu Bwana. Mugarura John na Bibi. Tumuheirwe Jolly walionipa msingi bora na kunielimisha kwa kunielimisha hadi kiwango cha Chuo kikuu katika shahada ya Ualimu. Mungu awabalike sana. Pia shukrani ziwaendee ndugu zangu pamoja na mpendwa wangu bibi. Violah Nayebare kwa kuniunga mkono katika mchakato wa kuhitimu shahada yangu.

Aidha natoa shukrani kwa wahadhiri wote wa Chuo kikuu Kabale wakiwemo bwana Mulei Martin, Prof. Ruth mukama pamoja na Bwana. Agaba Innocent kwa kiasi kikubwa. Ukamilishaji wa mradi huu umetokana na msaada wa watu wengi wakiwemo Wanakijiji Cha Rwenyerere katika pande zote nne kwa mashikiliano yao makubwa katika Uandishi wa mradi huu.

Hatimaye ni kosa kuacha nyuma jamii nzima ya chuo Kikuu Kabale. Ni kwasababu ya mazingira yake mema yenye faraja na iliyo nifariji ambapo ninaweza kushikiliana na wengine kimasomo pamoja na wahadhiri kwa kuendeleza masomo yangu vizuri. Mwenyezi mungu awabaliki milele.

YALIYOMO

IDHINI. ii
SHUKRANI iii
SURA YAKWANZA 1
UT ANGULIZI WA MRADI 1
1.1 Usuli wa mradi 1
1.2. Suala la mradi 5
1.3. Madhumuni ya mradi 5
1.4. Maswali ya mradi 5
1.5. **Umuhimu wamradi** 6
1.6. Upeo wa mradi 6
1.7.N adharia ya kuandikia mradi 6
SURA YAPILI 8
2.1. Utangu]izi 8
2.2. Muhtasari wa tamthilia 8
2.3. Dhamira 9
2.4. Maudhui 9
2.5. Lugha na mtindo ..... l 0
2.6. Maadili 10
2.7. Mbinu 10
2.8. Msuko wa kisa katika tamthilia 11
2.9 **WAHUSIKA** PENDEKEZW A. 12
SURA YA TATU 13
MRADI WENYEWE 13
TENDO LA KWANZA 13
ONYESHO LA KW ANZA 13
Onyesho la pili 22
KITENDO CHA PILI 35

ONYESHO LA KW ANZA 35
ONYESHO LA PILI 44

SURA YA KW ANZA

UTANGULIZIWA MRADI

1.1 Usuli wa mradi

Dhana ya tamthilia ilifafanuliwa na wataalamu mbali mbali wakitoa maana tofauti tofauti za ramthilia kama inavyooneshwa hapa chini; Mwenda Ntarangwi (2002:169) anaeleza kuwa neno tamthilia limetokana na kitendo "Mithilisha" ambacho maana yake ni kufananisha au kumithilisha hali ya maisha fulani kwa vitendo. Anahitimisha kwa kusema tamthilia ni maigizo ya matukio au visa fulani na uhalisi wake kwa ajili ya kuyasawiri maudhui au maelezo fulani.

Wamitila (2002:7), anaeleza kuwa neno tamthilia Kwa upana wake linatumiwa kujulisha maneno drama na "play" ya Kiingereza. K wa hiyo, tamthilia ni utungo unaoandikwa kwa mtindo wa mazungumzo bora.

Penina Mlama (1983:203) akirejelea na Mulokozi (1996) anasema tamthilia ni sanaa za maonyesho; sanaa ambayo huwasilishwa ana kwa ana tukio fulani kwa hadhira usanii wa kiutendaji. Katika fasili hii, Mlama amezingatia vipengele vya sanaa, uonyeshaji, hadhira, utendaji na tukio.

Sanjari na Mulokozi (1999: 188) wanasema kuwa tamthilia au drama ni fani ya fasihi iliyokusudiwa kutendwa jukwaani.

Mazrui na Syambo (1992) wanaieleza tamthilia kuwa ni utungo wa fasihi ambao umebuniwa kwa kiasi kikubwa kwa lugha ya mazungumzo yenye kuzua na kuendeleza matukio ya hadithi ya utungo huo.

Tuki (2004) nao wanafasili tamthilia kuwa ni utungo wa kisanaa ambao huwasilishwa jukwaani kwa njia ya mazungumzo yanayoambatana na matendo au utendaji ambao husawiri matukio halisi katika jarnii husika.

Kwa mujibu wa Wamitila (2002), tamthilia ni kazi ya kidrama na ya kimaongezi ambayo huigizwa mbele ya hadhira au kazi iliyoandikwa ili kusomwa kimuundo, tamthilia hugawanyika katika matendo na maonyesho, mazungumzo huchukua sehemu kubwa katika uwasilishaji wake wamaudhui.

Kuhusu dhana ya fani, Wamitila (2003) anaeleza kuwa ni dhana inayotumiwa kuelezea muundo au mpangilio wa kazi fulani ya kifasihi au hata sehemu zake.

Mlama (2003) anasema, neno "tamthilia" linatokana kwa maana ya kile ambacho wengi wetu hukiita "michezo ya kuigiza" Tamthilia ni utungo wa drama ambayo ni aina ya maandishi ya sanaa za maonyesho. Anasema, sanaa ya maonyesho ni sanaa ambayo huwasilisha ana kwa ana tukio fulani kwa hadhira kwa kutumia usanii wa kiutendaji.

Kulingana na mwandishi wa mradi huu , tamthilia ni utungo wa sanaa unaoigizwa jukwaani **iwa** kutumia wahusika tofauti iii kufikisha ujumbe kwa hadhira. Uandishi wa tamthilia katika Afrika, Afrika Mashariki na hata Uganda kama nchi umekumbwa na matatizo mbalimbali kama navyofafanuliwa hapa chini;

3aadhi ya mashirika ya uchapishaji hayako tayari kuchapisha vitabu vya waandishi chipukizi. Jambo hili huwavunja nyoyo waandishi wa Kiswahili ambao wangependa kujiendeleza kitaaluma kupitia uandishi wa vitabu vya riwaya, tamthilia, ushairi, hadithi fupi na fasihi ya watoto. Suala hili ni la kusikitisha kwani imedaiwa kuwa baadhi ya mashirika ya uchapishaji huchapisha majina ya waandishi na wala sio uzito na ufaafu wa kazi yenyewe. Hili hutokea hasa pale mwandishi ametunga kwa mfano riwaya na kisha ikateuliwa kutumiwa kama kitabu cha fasihi kutahiniwa katika shule za upili.

Mwandishi huyo akiandika kazi yoyote nyingine ya kisanaa, ingawa huenda si ya kiwango cha juu kama ile ya kwanza, kuna uwezekano wa mchapishaji, kuangukia mtego wa kuichapisha kazi ile na kupuuza zile za waandishi chipukizi. Hoja hii inashadidiwa na kilio cha mwandishi wa vitabu vya Kiswahili, Njama (2005) kuwa: Tatizo la kwanza linaanzia kwa wachapishaji. Kama hujajulikana kwenye uwanja wa uandishi, kazi yako haiangaliwi kwa undani sana na mhariri katika shirika la uchapishaji. Mswaada huchukua muda mwingi kutathiminiwa. (Mahojiano kwa njia ya baruapepe)

Ukosefu wa soko ni tatizo lingine linalowakabili waandishi wa vitabu vya Kiswahili. Iwapo mwandishi atachapisha kazi yake na kazi hiyo haina nafasi katika mfumo wa elimu hasa shule za msingi na upili, huenda asipate mauzo mengi. Hili ni kwa sababu mfumo wa elimu nchini Uganda umeibua utamaduni wa kusoma kwa minajili ya kupita mitihani huku dhima nyingine za kusoma zikiwekwa pembeni. Ni kweli kwamba kazi ya uandishi huhitaji kujitolea na kujinyima mengi. Na iwapo juhudi za waandishi hazizai matunda kwa njia ya kulipwa mrabaha, huvunjwa nyoyo.

Chachage (1993: 25) ameshadidia tatizo la kutegemea soko la shule kuwa: Ni kweli kwamba nchi yetu ina njaa ya vitabu (hasa vya Kiswahili). Hili linakubalika na watu wengi hata wale wanaolalamika kuwa hakuna tabia (utamaduni) wa usomaji. Mashule na vyuo ndiyo masoko yategemewayo na mashirika mengi ya uchapishaji na maduka ya vitabu. Tangu tupate uhuru, mashirika ya uchapishaji na maduka ya vitabu yameshughulika zaidi na vitabu vya mashule na masomo kwa ujumla katika ngazi mbalimbali kama njia pekee na rahisi kuishi.

Uandishi wa vitabu vya Kiswahili mara nyingi huamuliwa na mahitaji ya shule. Wakati mwingine mashirika ya uchapishaji husita kuchapisha kazi ambazo haziwezi kuingizwa katika mfumo wa elimu kama kitabu cha kiada au ziada. Hii ni kwa sababu, soko kubwa la wachapishaji wengi ni shule. Katika mfumo wa elimu nchini Kenya, vitabu ambavyo hununuliwa ili kutumiwa shuleni hasa katika shule za msingi ni vile vilivyoidhinishwa na kupitishwa na Wizara ya Elimu, Sayansi na Tekinolojia kupitia Taasisi ya Elimu ya Kenya

KIE). Ingawa kitabu cha kiada au za ziada kinaweza kuwa mwafaka, mradi hakipo katika kijitabu kinachotolewa na Wizara kiitwacho "Orange Book", hakiwezi kununuliwa na shule za umma huku ikizingatiwa shule hizi ndizo zenye idadi kubwa ya wanafunzi.

Miswaada ya Kiswahili haitiliwi maanani sana na wachapishaji kwani wanaona kama haina so0ko. Ni kweli kuwa kila mchapishaji ni mfanyibiashara na kawaida ya kila mfanyibiashara sharti awe na dhamira ya kupata faida kwa kutumia raslimali chache iwezekanavyo. Sekta ya uchapishaji ikiwa ni sekta ya uwezekaji, inafanya kuwa vigumu kwa mchapishaji kuwekezakatika miradi anayodhani haitamletea faida. Wachapishaji wengi nchini Kenya hufikiri kwamba soko la Kiswahili si pana kama lile la Kiingereza. Hali hii inaeleza kuwepo kwa vitabu vingi vya fasihi ya watoto kwa lugha ya Kiingereza kuliko Kiswahili.

Kuna waandishi wengi wa vitabu vya Kiingereza nchini Kenya kuliko wale wa Kiswahili. K wa mfano, orodha ya vitabu vya ziada vya Kiingereza vilivyoidhinishwa kutumiwa katika shule za msingi katika darasa la kwanza mwaka wa 2005 ni 101 ilhali vya Kiswahili ni 19 pekee. Vitabu vya ziada vya Kiingereza vilivyopitishwa kutumiwa katika shule za msingi kutoka darasa la kwanza hadi la nane mwaka wa 2005 ni 659 huku vya Kiswahili vikiwa ni 27 pekee (MoE,

2005).

Mara nyingi waandishi hawapati ushauri ufaao kuhusu taaluma ya uandishi na masuala yanahohusiana na uchapishaji. Akitoa mfano jinsi kazi yake ilivyokawia kuchapishwa kwa sababu ya kukosa ushauri, Mung'ong'o (1993: 49) anatusimulia: Kazi yangu ya awali kabisa ilikuwa Mirathi ya Hatari. Kazi hii ilianza kuandikwa mapema mwaka wa 1966 nilipokuwa katika kidato cha pili katika Shule ya Sekondari ya Kibana. Lakini kwa sababu ya mzigo wa masomo na kwamba wakati ule sikuwa na mtu wa kunishauri katika masuala hayo ya utunzi sikuweza kuikamilisha kazi hiyo hadi mwaka 1969. Muswada haukuweza kutoka kama kitabu hadi mwaka wa 1979.

Baadhi ya wachapishaji huwatapeli waandishi, hivi kwamba hawalipi mrabaha kwa waandishi ipasavyo. Wengi wa waandishi wamedai kuwa asilimia 10 wanayolipwa kama mrabaha ni kiwango cha chini mno. Nani kweli asemavyo Robert (1966: 82) kwamba 'Mwandishi si mtu wa ajabu awezaye kuishi kwa kula hewa na kunywa ukungu. Ni mtu wa desturi ambaye, kama watu wengine wa desturi hafarijiwi na hasara'. Hata hivyo, ikumbuk we kuwa shughuli ya uchapishaji ni shughuli ngumu yenye gharama kubwa kutoka kupokelewa kwa mswaada hadi kitabu kinapomfikia msomaji.Ili kuelewa barabara matatizo yanayowakumba waandishi, tusome dondoo lifuatalo:

Popote pale duniani mwandishi wa kitabu anapoketi chini kuandika anategemea vitu vitatu. Kwanza, kitabu chake kitoke vizuri na haraka iwezekanavyo; pili, kisomwe na watu wengi iwezekanavyo; na tatu, apate chochote kutokana na Jasho Lake. Hivi vikikosekana lazima mwandishi yeyote yule alalamike. (Mallya, 1993: 24).

Kutokana na nukuu hili matatizo yanayowakumba waandishi yanaweza kuelewa kama ni ya kibinafsi, udhaifu wa wachapishaji na kufujwa na baadhi ya wachapishaji. Jambo hili limewapelekea baadhi ya waandishi kuanzisha kampuni zao za uchapishaji, ambazo nyingi huchapisha kazi za mwandishi huyo mmoja. Ingawa hii ni hatua muhimu ya kukabiliana na baadhi ya matatizo yanawakumba waandishi, mara nyingi kampuni kama hizo hukumbwa na matatizo ya uuzaji na usambazaji wa vitabu hadi kwa wasomaji. Hivyo basi kitabu cha mwandishi kinaweza kutoka wakati ufaao lakini kikakosa kusomwa na kusambazwa kwa watu wengi iwezekanavyo. Kutokana na kutowafikia wasomaji wengi bila shaka, mwandishi hupata mapato machache mno kifedha na hili humvunja moyo sana.

Aidha, waandishi hulalamika kuwa hawapati malipo ya mrabaha na kwa wakati uliokubalika. Isitoshe, baadhi ya wachapishaji hawatoi taarifa muhimu kuhusu kitabu cha mwandishi. Taarifa hii ni muhimu kwani sharti kiwe na maelezo kuhusu kitabu kilitoka lini, idadi ya nakala zilizochapwa pamoja na mauzo ya kipindi fulani, mara nyingi kwa kipindi cha mwaka mmoja.

Tatizo lingine ni lile linalohusishwa na muda ambao muswada huchukua iii utathminiwe na uamuzi kufikiwa. Waandishi wengi hulalamika kuwa muda mrefu hutumika katika kupokelewa kwa muswada hadi kutathminiwa na ripoti kutolewa. Na ni kweli mwandishi huweza kungojea hadi mwaka mmoja au zaidi kabla ya kupokea ripoti ya mchapishaji. Lakini mara nyingi wachapishaji sio wa kulaumiwa katika jambo hili. Kwa kawaida wachapishaji huwapa wasomaji wa mswaada kusoma na kutathrnini mswada hasa ukiwa na kitaalamu. Wasornaji hawa huchukua rnuda mrefu kusorna na kutoa tathmini ya rnswada. Udhaifu rnkubwa wa wasornaji ni kuwa wengi ni wenye kazi nyingi hasa za kufundisha katika vyuo vikuu, kufanya utafiti, kuhudhuria kongamano, kuandika miswada, lakini linalomkatisha tarnaa zaidi sio muda mrefu arnbao ripoti huchukua kumfikia. La mno ni kuwa ripoti mara nyingi huwa na marekebisho mengi au hukataa rnuswada mara moja. Mallya (1993: 215) anasema: Hakuna kinachoudhi mwandishi karna kurudia tena kazi ambayo alifikiri alikwisha kuirnaliza mwaka mmoja uliopita. Kinachokatisha tamaa zaidii ni kule kukataliwa kwa mswada na hivyo nguvu za mtu kupotea bure. Lakini ningependa kutoa maoni yangu kuwa ni afadhali ripoti ichukue muda mrefu lakini iwe kamilifu na inayotosheleza. Mara nyingi wachapishaji huwapa wasomaji wa miswada wawili kusoma na kutathmini mswada mmoja. Wakati mwingi jina la rnwandishi wa mswada huondolewa kwenye mswada ili kuepuka uwezekano wa upendeleo.

W akati uuavyosonga udivyo tamthilia ya Kiswahili imezidi kukua na kupanuka ua kukuza mbinu za uigizaji. Uigizaji katika tamthilia ya Kiswahili umesambaa na kuvunja mipaka kutoka uigizaji wa maandishi ya kitamthilia hadi kukumbatia uigiziji wa mashairi, ngorna na riwaya.

Teknolojia ya mawasiliano Imekuwakwa hatua kubwa tangu enzi zafasihi simulizi. Katika Afrika, utangulizi wa fasili andishi na mwanzo wa tamthilia nchini Kenya ni rnnamo mwaka

:- . Tamthilia ya Kiswahili imejitafutia nafasi yake katika uigizaji wa njia za kisasa kama vile, **mmnga,** redio na magazeti.

Harahivyo, tamthiliayaKiswahiliilikumbwanavyeanamataifayaKenyana TanzaniakatikaAfrikaMas **ianki.** SerayalughanchiniUgandanamtazamowaKiswahiliulikuwachangamotohalik wambahadileo mihadazakukuzalughayaKiswahilinchinihumozimekuwanachangamotokubwa.

Harahivyo, seikali ya Uganda iliwahusu wananchi kutumia lugha ya Kiswahili na baadhi yao akaanza kutunga kazi mbalimbali za utunzi kama vile Chema chajiuza na Innocent Agume **mwaka wa** 201

1.2 Suala la mradi.

- afiti nyingi zilizofanywa zinahusu vipengele vya tamthilia kama vile maudhui, matumizi ya ~, wahusika na mandhari katika fasihi. Katika tafiti hizo, watafiti hawajaonyesha mifumo jamii inayojitokeza kutokana na vipengele hivi. Utafiti umezama na kuitathmini mifumo hiyo iupitia kwa tamthilia teule za Kiswahili ambazo ni: tamthilia ya Pango (2003) iliyoandikwa na ""amitila, Kifo Kisimani (2008) iliyoandikwa na Kithaka wa Mberia na Msitahiki Meya (2009) liyoandikwa na Timothy Arege. Mifumo iliyotafitiwa katika utafiti huu ni: mifumo ya utawala na siasa, utawala katikajamii, utamaduni, imani na dini, utabaka zajamii na elimu yajamii. Kwa hivyo mradi huu wa tamthilia utajikita na kudhihirisha wazi mifumo ya uchumi, elimu, imani na dinijinsi inavyojitokeza katikajamii ya msanii.

1.3. Madhumuni ya mradi.

1. Kudhihirisha ubunifu wa kazi za fasihi unaotokana na umilisi wa ujifunzaji wa fasihi bunilizi ya Kiswahili

2. Kuchangia idadi ya Tamthilia za Kiswahili ambazo zimeandikwa katika mazingira ya Uganda kwa ajili ya kukuza na kuendeleza ujifunzaji, ufundishaji na usomaji wa kazi za fasihi ya Kiswahili Uganda

3. Kueleza maswala ya kimaisha ya binadamu katika mazingira yake, changamoto na ukombozi wake wa kujenga maisha bora

1.4. Maswali ya mradi.

I. Ni kwa njia ipi ambayo ninaweza kudhihirisha umilisi wa ujifunzaji wa fasihi ya Kiswahili?

2. Ninawezaje kuchangia idadi ya tamthilia za Kiswahili ambazo zimeandikwa katika mazingira ya Uganda kwa ajili ya kukuza na kuendeleza ujifunzaji, ufundishaji au usomaji wa kazi za fasihi ya Kiswahili Uganda?

3. Ninawezaje kudhihirisha masuala ya kimaisha ya binadamu katika mazingira yake, changamoto, na ukombozi wake wa kujenga maisha bora?

1.5 Umuhimu wa mradi

Mradi huu ukishakamilika, utakuwa na manufaa yafuatayo;

1. Mradi utadhihirisha ubunifu wa kazi za fasihi unaotokana na umilisi wa ujifunzaji wa fasihi bunilizi ya Kiswahili.

2. Mradi utachangia idadi ya Tamthilia za Kiswahili ambazo zimeandikwa katika mazingira ya Uganda kwa ajili ya kukuza na kuendeleza ujifunzaji, ufundishaji na usomaji wa kazi za fasihi ya Kiswahili Uganda.

3. Mradi utaeleza maswala ya kimaisha ya binadamu katika mazingira yake, changamoto na ukombozi wake wa kujenga maisha bora

1.6. Upeo wa mradi.

Mradi huu utashughulikia masuala ambayo yanayojitokeza nchini mwa msann. Mandhari yatakayotumiwa ni ya nyumbani, zahanatini, na shambani

Kimaudhui, mradi utashughulikia maudhui ya kijamii na kiuchumi. Wahusika watakaotumiwa ni wahusika wakuu, wahusika wadogo, wahusika bapa, wahusika mviringo ua wahusika wa kisaikolojia. Hawa watatumiwa kuwasilisha dhamira na maadili ya kuelimisha, kuonya na kuhimiza hadhira ya msanii.

Mradi unashughulikia kisa cha mwanadamu kukumbwa na matatizo chungu nzima. Msanii anaamini kwamba matatizo ni sehemu ya maisha na hivyo si mwisho wa maisha ya binadamu. Lugha ya mazungumzo itatumika kuendeleza msuko wa vitushi na nafsi ya kwanza umoja na wingi zitatumika kuendeleza mazungumzo baina ya wahusika.

1.7. Nadharia ya kuandikia mradi.

Nadharia itakayomwongoza msanii katika kutunga mradi wa tamthilia ya *mama mkwe* m nadharia ya uhalisia.

Simiyu (2013) anaeleza dhana ya uhalisia kuwa ni tapo au mkabala wa kifasihi ambao husisitiza usawiri wa mambo halisi katika fasihi kulingana na muktadha pamoja na historia ya jamii husika. Mkabala huu umeibua nadharia ya uhalisia ambayo husisitiza kuwa licha ya kazi ya fasihi kunaswa na kutumia ubunifu, kazi hizi husawiri mambo halisi yanayotokea katika jamii husika.

Uhalisia ndio nadharia muhimu zaidi kutokea katika kame ya kumi na tisa na ishirini. Kati kati ya karne ya kumi na tisa huko Ulaya, nguvu za mapinduzi ya kisiasa zilikuwa zikianza kulegea. Mapinduzi ya kiviwanda nayo yalikuwa yamefikia kilele chake. Ulaya ulikuwa umeendelea sana kwa upande wa teknolojia. W anajamii walianza kukabiliana na matatizo yanayohusiana na miji inayopanuka haraka haraka. Tabaka la makabwela lilizuka. Uyakinifu wa hali ya kibinadamu

ulithaminiwa sana. Huu ndio wakati ambapo Karlmax alianza kuzungumzia jamii kisayansi huku akiagua ya kwamba mapinduzi ya makabwela yangetokea baadaye.

Katika mawanda ya fasihi, uhalisia wa matatizo yaliyokuwa yakiwakabili watu uliwafanya wanasanaa kuuhutumu ulimbwende. Matamanio ya kilimbwende yalikuwa ya kinjozi zaidi yakilinganishwa na taabu zilizokuwa zikiwakabili watu.

Walimbwende walikuwa wakijitungia mambo yasiyoweza kutimia. Waliishi ndotoni.

Kutokea mwaka wa 1800 na kuendelea mbele wahakiki na watunzi walianza kuwadhihaki Walimbwende. Gustav Flaubert mmojawapo wa waanzilishi wa uhalisia alishikilia kwamba, " Mtu hufikiria kwa kichwa chake, hafikiri kwa moyo wake. Kwa ufupi, Flaubert alikuwa akilaani na kukejeli dhana iliyowaongoza Walimbwende katika utungaji wao.

Nadharia ya uhalisia inaongozwa na mihimili ifuatayo;

1. Unazingatia njia ya kisayansi katika kutekeleza jambo. Taz Wafula, RM. na Kimani Njogu Nadharia za uhakiki wa fasihi, Nairobi Jomo Kenyatta Foundation 2007.

3. Unasisitiza upinzani dhidi ya mtazamo wa kinjozi juu ya maisha.

4. Unapingana na ulimbwende.

5.Una mashiko katika hali halisi ya maisha ya watu. Unakaribia wasifu na taswira za watu binafsi.

6. Unaonesha hali ya kisaikolojia ya wahusika ambao msomaji anakumbana nao.

7. Unasisitiza muundo na muwala katika kazi ya fasihi.

8. Unaiona kazi ya sanaa kama zao linalojitosheleza yaani ulimwengu ni yakinifu.

9. Wahusika ni vielelezo vya wanadamu halisi katika ulirnwengu unaofaharnika.

Wahusika na wahakiki wengi waliotumia nadharia ya uhalisia waliamini kwamba dhima ya mwandishi ni kuonyesha ukweli kama ulivyo. Mhakiki naye alimtathmini mwandishi kwa namna huyo mwandishi alivyojibidiisha kuonyesha ukweli.

Haja kubwa ya kutunga mradi wa tamthilia ni kuonyesha picha ya mazingira ambamo jarnii inapatikana, mathalani, kioo kinavyotumika kutoa picha za mwananchi katika jamii ya msanii

SURA YA PILI

MUUNDO WA MRADI

21. Utangulizi

Sura huu inahusu muhtasari wa tamthilia, dhamira ya mradi, maudhui, lugha na mtindo, maadili ya mradi, mbinu, msuko wa kisa katika tamthilia na wahusika pendekezwa.

2.2. Muhtasari wa tamthilia

Mradi huu wa tamthilia umegawanyika katika vitendo viwili na kila kitendo kina maonyesho mawili ambamo katika kila onyesho kuna jambo kuu linalozungumziwa humo pamoja na masuala mengine madogo kama ifuatavyo;

Onyesho la kwanza, kitendo cha kwanza.

Katika onyesho la kwanza kitendo cha kwanza, mhusika Doreen na mpenziwe Mugisha wanapanga namna Doreen atavyotoroka shuleni na kujiunga na Mugisha katika ndoa na Doreen anaamua kama alivyoambiwa na Mugisha kutoroka shuleni na kuolewa

Onyesho la pili, kitendo cha k:wanza.

Katika onyesho la pili, Doreen anaolewa na Mugisha kitu kilichotangulia matatizo yote yaliyomkumba katika safari ya ndoa, matatizo yote yaliyomkumba yalikuwa yanasababishwa na mama mkwe wake aliyekuwa anataka atengwe kutoka familia yake.

Onyesho la kwanza, kitendo cha pili.

Katika onyesho hili, Doreen amekuwa ameemaliza miaka kumi na tatu katika ndoa yake na alikuwa amezaa watoto wanne yaani Audrey ambaye ni kifungua mimba, Collins wa pili, Brendah wa tatu na Emma ambaye ni kitinda mimba wa bibi Doreen na katika onyesho hili ndimo Kellen alianza kupanga namna ya kumtenga Doreen kutoka familia yake na kuingiza Allen aliyekuwa simba katika wanyama wengine.

Onyesho la pili, kitendo cha pili.

Katika onyesho hili ndimo Mugisha alimuoa Allen mwanamke pendekezi wa bibi Kellen vile vile ndimo Kellen alialaani kufukuza Doreen kutoka familia yake kwa kuwa Allen alikuwa na sifa za simba yenyewe kama vile kumpiga, kumnyima mmewe chakula, kutusi mama mkwe wake kila siku katika nyingine.

2.3 Dhamira

Dhamira ni wazo kuu au mawazo mbalimbali yanayojitokeza katika kazi ya fasihi. Ni sehemu tu ya maudhui na aghalabu dhamira kuu ndiyo hujenga kiini cha kazi ya fasihi. Dhamira zimegawanyika katik:a makundi mawili, yaani dhamira kuu na dhamira ndogo ndogo.

1. Dhamira ya mwandishi ni kuonyesha jinsi maisha ya binadamu yanayokumbwa na matatizo chungu nzima yanayomzuia mtu kuendelea maishani mwake.

2. Msanii wa tamthilia ya "Mama mkwe" ananuia kutia watu mioyo kuwa matatizo si mwisho wa maisha bali wawe wavumilivu na mwishowe watafanikiwa.

3. Msanii anadhamiria kuonyesha kuwa yote kwa Mungu yanawezekana.

2.4. Maudhui

Maudhui ni masuala ya kimkutadha yanayoshughulikiwa na msanii katika kazi yake ya fasihi. Maudhui yatakayodhihirika katika mradi wa tamthilia "MAMA MK.WE" yatakuwa miongoni mwa yafuatayo:

1. Matatizo

Mhusika mkuu Doreen alipandwa na matatizo baada ya kutoroka shuleni na kuolewa na Mugisha kama utengano, migogoro ya kila aina nyumbani kwake na matatizo mengine.

2. Umaskini

Mhusika Bisaka alikuwa maskini kwa kiwango kwamba alikuwa anamaliza miezi zidi ya tatu bila na hata shilingi moja nyumbani mwake.

3. Usaliti

Kitendo cha Mugisha kutenga mkewe aliyetorosha shuleni kinaonyesha usaliti wa hali ya **juu.**

4. Mabadiliko

Baada ya familia ya Kellen kumtenga mke wa pili wa Mugisha aitwaye Allen, mambo yalibadilika na kumrudisha Doreen katika familia yake.

Maudhui mengine yaliyomo katika tamthilia ya mama mkwe ni pamoja na; ndoa, utengano, elimu, utajiri, mapenzi na mengine

2.5.Lugha na mtindo

Msanii wa mradi wa tamthilia atatumia lugha ya mazungumzo ambapo wahusika watajibizana tamthiliani. Nafsi ya kwanza umoja (ni-) na wingi (tu) zitatumika na wakati uliopo ndio utatawala tamthilia kuendeleza mazungumzo baina ya wahusika.

2.6. Maadili

Maadili ni mawazo ya kuelimisha yanayopatikana katika dhamira mbalimbali za kazi ya fasihi. Maadili yatakayopatikana katika tamthilia ya "kiza cha mchana" yatakuwa miongoni mwa yafuatayo;

1. Watu wanastahili kuvumilia maishani mwao na hata wakikumbwa na matatizo.
2. Mungu ana uwezo wa kubadilisha hali yoyote ngumu na kuigeuza nzuri.
3. Kufanya kazi kwa bidii bila kuchoka ili kufanikiwa maishani.
4. Wake wanastahili kushirikiana na waume zao kwa maendeleo ya familia.
5. Kuwasaida wenzetu wen ye shida kama vile Kansara anavyomsaidia Doreen kwa kumpa pesa za kumsaidia baada ya kudharauliwa na nduguye.

2.7. Mbinu

Mwandishi akitunga kazi yake, ni vizuri kutumia fani ambazo zinaweza kufikisha ujumbe wake kwa msomaji kama anavyokusudia.

Miongoni mwa fani zitakazotumiwa katika mradi huu zitakuwa kama zifuatazo;

1. Nahau; ni fungu la maneno linalotumiwa kutoa rnaana nyingine badala ya ile ya rnaneno yaliyotumiwa.
2. Kuchanganya ndimi; ni kuweka maneno yasiyo ya Kiswahili katika sentensi ya Kiswahili.
3. Tasfida; ni kutumia maneno ya maficho yaani maneno ya adabu.
4. Utohozi; ni kukopa kazi isiyo ya kimsingi na ikubalike katika makala mengine au kuswahilisha maneno ya lugha nyingine na kutamkika kama ya Kiswahili.
5. Tashibihi; ni mbinu ya lugha ya kulinganisha vitu au hali mbalimbali tofauti kwa kutumia maneno ya kulinganisha "kama", mithili ya" "sawa na", "mfano wa".
6. Methali; ni misemo ya hekima yenye maana fiche.

7. Taswira; ni matumizi ya maneno yanayojenga picha au hali katika jambo fulani kwa msomay1.

8. Maswali ya balagha; ni maswali yanayoulizwa na msimulizi au mhusika ambayo hayahitaji majibu.

9. Takriri;ni mbinu ya kurudiarudia neno moja kwa moja au kifungu cha maneno iii kusisitiza ujumbe fulani.

10. Kisengere nyuma; hapa m.husika anazungumzia au anawazia mambo yaliyotendeka hapo awali.

11. Majazi; ni mbinu ya mhusika kupewa jina linaloambatana na tabia au sifa zake kwa mfano mhusika mkuu Matatizo.

12. Taharuki;ni mbinu ya kumwacha msomaji akijiuliza swali akilini mwake kwa k:utomkamilishia hadithi au wazo fulani.

13. Nyimbo; ni mpangilio wa maneno yenye mdundo wa sauti na ambao unazungumzia suala fulani.

14. Uzungumzi nafsia; ni mhusika kuzungumza peke yake.

2.8. **Msuko wa** kisa katika tamthilia

Msuko wa tamthilia ni uwiano na maingiliano ya vitushi katika kazi ya tamthilia. Msuko pengine hujulikana kama ploti ya tamthilia. Katika tamthilia, mvutano na mgogoro hukuzwa baina ya mhusika na mhusika mwingine mhusika na nafsi yake, au mhusika na tabaka fulani. Msuko na mgogoro ni msingi mkubwa wa muundo wa tamthilia na uandishi wa tamthilia. Msuko wa tamthilia huwa na sehemu kadhaa.

Katika mradi huu wa tamthilia, kila kitendo kitakuwa na suala kuu litakalozungumziwa lakini kitendo hicho kitagawika kwa maonyesho na kila onyesho pia litakuwa na suala au masuala yatakayozungumziwa humo na vitendo na maonyesho hayo yote yatawiana na kuchangiana kutoka mwanzo hadi mwishoni mwa tamthilia.

Tamthilia ya mama Mkwe inaanzia barabarani pahali ambapo Mugisha alikuwa anamshawishi Doreen ili aache shule na aolewe kwake baadaye tunamwona Doreen anatoroka nyumbani kwao na kumwendea Mugisha. Hawa wawili walianza kuishi pamoja kwa miaka kad.ha wakazaa watoto wanne ingawa Kellen (mama mkwe wa Doreen) kuanzia mwanzo alikuwa anamchukia, akaanza kupanga mipango ya kumtenganisha na mumewe kwa kudai kuwa ni mchawi na eti kwamba anajuwa msichana anayetarajiwa kuolewa na mtotowe. Maisha hayakumwendea vizuri Doreen baada ya kurudi kwao kwa kuwa ndunguze mwenyewe wakaanza kumchukia kwa kutoroka masomoni na kuolewa. Kwa bahati nzuri mwanamke aliyekuwa anapendwa na Kellen

aliolewa na Mugisha lakini mambo hayakuwa kama alivyofikiri. Allen alikuwa mwanamke wa nifanye nikufanye maana alikuwa na tabia mbaya sana kwa familia ya Kellen, tabia hizo zikiwemo, kumnyima mumewe chakula na nyinginezo hapo ndipo Kellen kuamua kwamba Doreen alikuwa mwanamke bora sana, pia akatenganisha familia ya mtotowe na kumrudia Doreen na mchezo unamalizika tukimwona Doreen anarudi kwa Mugisha na kukaribishwa na Kellen aliyekuwa anamchukia mwanzoni

2.9 **W AHUSIKA PENDEKEZW A**

Kellen.	Mamake Mugisha na Tenge
Mugisha.	Mtotowe kellen na mmewe Doreen na Allen Bintiye
Doreen.	Bisaka na ni mke wa kwanza wa Mugisha Mke wa pili wa Mugisha na bintiye mukazi Babake Doreen,
Allen.	Sancho na Bruno
Bisaka.	
Mshauri.	Kansara
Tenge.	Bintiye Kellen na ni dadake Mugisha
Bruno.	Kakake Sancho na Doreen na ni biniye Bisaka

Wahusika wengine katika tamthilia ni pamoja na, Sancho, Mukazi, Audrey, Brendah, Ami, Shangazi, Emma, Collins, Askari, Mrembo na wengine

SURA YA TATU MRADI

WENYEWE

TENDO LA KWANZA

ONYESHO LA KW ANZA

(Barabarani Msichana na mvulana wanatoka kulia na wanaonekana kama wapenzi, msichana anavalia sare na anabeba mfuko mgongoni na mvulana kwenye suluali na kofia kichani katika saa kama tano za mchana)

Mugisha: Ona, tulianzia kidato cha pili, twaendelea kidato cha tatu, waenda kwa

kidato cha

nne, sasa uko kwenye kiwango cha A, huu ni mchezo tunakubadilika

Doreen: Uoni kwamba bado mi ni mwanafunzi

Mugisha: Tubadilishe mawazo na ujao wetu eeeeh? Nina shida nyumbani na mama, kila

mala

mama ananiambia kuoa, sasa unakumaliza kidato cha sita, maybe

ukajiunga kwenye

chuakikuu!

Doreen: Nina kusoma hadi chuo kikuu

Mugisha: Unifikiri nitakusubiri hadi umalize masomo? *(Akimshawishi na*

kutabasamu)

Doreen: Eeeeh! Hutaki kunisubiri? Uoni kwamba nikimaliza masomo nitapata

kazi nzuri

ambayo itatusaidia kuendeleza familia yetu vizuri

Mugisha: Ningependa nikuoe uwe Mke wangu,

Doreen: of course, mimi ni mke wako lakini nataka kumaliza masomo yangu kwama

Mugisha: Hiki si changu kama mtu, mama ananisumbua sana kwamba ninazeheka ninakuoa,

Ana msichana ambaye yeye anataka nimuoe lakini shida ni kwamba msichana huyo

mimi simpendi na hata kidogo

Doreen: Acha hivyo, Mimi Siwezi kuolewa Kabla ya Kumaliza masomo yangu, nitamwambiaje babangu kwamba ninaenda kuanza familia, bado karo

Napata kila kitu ananipatia, uoni hivyo?

Mugisha: Angalia, Ikiwa ni kama hivyo, nitampata mwingine wa kuoa *(Akionekana koma ako tayari kumtafuta mwingine wa kuoa)*

Doreen: Nooo! *(akamshika mkono)* sitaki kusikia hivyo

Mugisha: Unasoma kupata pesa, sivyo?

Doreen: Yeah, ninasoma kupata pesa lakima si maana kwamba niolewe kable ya kumaliza masomo

Mugisha: Unajua mama ana uwezo wa kulipa fedha zote ambazo umetumia kuanzia chekechea hadi ulipo sasa katika Kiwango cha A"

Doreen: Sure!!?

Mugisha: Hujui kwamba mimi ni Mugisha, mtotowe bibi Kellen?, Katika kijijini kote hakuna yeyote ambaye hamjui bibi Kellen, Ukiwa hujui hivyo, juwa kwamba katika Kijiji kwetu, hakuna mtu ambaye anatuzidi utajiri, nilisikia kwamba katika shuleni kila mwanafunzi anakuheshimu kwa

Doreen:
of course, mimi ni mke wako lakini nataka kumaliza masomo yangu kwama

Mugisha: Hiki si changu kama mtu, mama ananisumbua sana kwamba ninazeheka

ninakuoa,

Ana msichana ambaye yeye anataka nimuoe lakini shida ni kwamba

msichana huyo

mimi simpendi na hata kidogo

Doreen:
Acha hivyo, Mimi Siwezi kuolewa Kabla ya Kumaliza masomo yangu,

nitamwambiaje babangu kwamba ninaenda kuanza familia, bado karo Napata

kila kitu ananipatia, uoni hivyo?

Mugisha: Angalia, Ikiwa ni kama hivyo, nitampata mwingine wa kuoa *(Akionekana koma aka tayari kumtafuta mwingine wa kuoa)*

Doreen: Nooo! *(akamshika mkono)* sitaki kusikia hivyo

Mugisha: Unasoma kupata pesa, sivyo?

Doreen: Yeah, ninasoma kupata pesa lakima si maana kwamba niolewe kable ya kumaliza

masomo

Mugisha: Unajua mama ana uwezo wa kulipa fedha zote ambazo umetumia kuanzia chekechea

hadi ulipo sasa katika Kiwango cha A"

Doreen: Sure!!?

Mugisha: Hujui kwamba mimi ni Mugisha, mtotowe bibi Kellen?, Katika kijijini kote hakuna

yeyote ambaye hamjui bibi Kellen, Ukiwa hujui hivyo, juwa kwamba katika Kijiji

kwetu, hakuna mtu ambaye anatuzidi utajiri, nilisikia kwamba katika shuleni kila

mwanafunzi anakuheshimu kwa

kuwa mimi ni mchumba wako *(akitabasamu, na kupiga makoji)*

Doreen: Ni ukweli, kila mtu ananiheshimu na hata walimu wenyewe lakini ni kama *mimi .....(Mugisha ana mkatisha maneno)*

Mugisha: Sasa, ukitoka hapa na kwenda kutika kwemu, pata vyovyote vyako, nitakunea ninakusubiri kwetu, Ndungu na babako Wanajua kuula mimi ni mchumba wako, lakini unaonekana kama hunipendi *(anataka kwenda lakini Doreen anamshika mkono)* amua

Doreen: Kuamua, ninaweza kuamua lakini sijui baba nitamwambiaje?

Mugisha: Ambia babako kwamba, Mugisha amekuwa mchumba wangu kuanzia Zamani lakini sasa tunataka kugeuka kuwa mme ze mke, akiwa anatata pes azote alizo kulipia kuanzia chekechea, mana atamlipa

Doreen: Ninaona, lakini nitatokaje kwetu, lazime nitatokaje nymbani

Mugisha: Unatoka nyumbani na vitu vyako vyote kwa kuwa hutandi huko, hakuna yeyote atakaye kuuliza *(akigusa mkono wake wa kulia hewani na kushoto mfukoni akitengeneza mungu sinioni)* eeh! Nimekwambia hutandi huko na kwa hiyo usi ongope chochote darling. Wangye ukiwa Unaongea Kama hivyo unakuwa unarindisha nyuma na kusumbua mawazo yangu

Doreen: Ebu tupange mpango ritakaryo ondoka nyumbani. Kwa kuwa sitaki kukutiwea

Mugisha: Eeeh! Sasa umeanza kuongea kama responsible lady, pata boda ukichukuwe kivenu mpuka Africana Hotel.

Doreen: Wapii!!! *(akishanga, na kutabasamu)*

Mugisha: Africana Hotel, saa tatu, Muda ni cha muhimu san, mtu mwena

kuwa mimi ni mchumba wako *(akitabasamu, na kupiga makof)*

Doreen: Ni ukweli, kila mtu ananiheshimu na hata walimu wenyewe lakini ni kama mimi .....*(Mugisha ana mkatisha maneno)*

Mugisha: Sasa, ukitoka hapa na kwenda kutika kwemu, pata vyovyote vyako, nitakunea ninakusubiri kwetu, Ndungu na babako Wanajua kuula mimi ni mchumba wako, lakini unaonekana kama hunipendi *(anataka kwenda lakini Doreen anamshika mkono)* amua

Doreen: Kuamua, ninaweza kuamua lakini sijui baba nitamwambiaje?

Mugisha: Ambia babako kwamba, Mugisha amekuwa mchumba wangu kuanzia Zamani lakini sasa tunataka kugeuka kuwa mme ze mke, akiwa anatata pes azote alizo kulipia kuanzia chekechea, mana atamlipa

Doreen: Ninaona, lakini nitatokaje kwetu, lazime nitatokaje nymbani

Mugisha: Unatoka nyumbani na vitu vyako vyote kwa kuwa hutandi huko, hakuna yeyote atakaye kuuliza *(akigusa mkono wake wa kulia hewani na kushoto mfukoni akitengeneza mungu sinioni)* eeh! Nimekwambia hutandi huko na kwa hiyo usi ongope chochote darling. Wangye ukiwa Unaongea Kama hivyo unakuwa unarindisha nyuma na kusumbua mawazo yangu

Doreen: Ebu tupange mpango ritakaryo ondoka nyumbani. Kwa kuwa sitaki kukutiwea

Mugisha: Eeeh! Sasa umeanza kuongea kama responsible lady, pata boda ukichukuwe kivenu mpuka Africana Hotel.

Doreen: Wapii!!! *(akishanga, na kutabasamu)*

Mugisha: Africana Hotel, saa tatu, Muda ni cha muhimu san, mtu mwena

hutambulikwa kwa Matendo yake lakini domokaya kwa maneno matupu,

sasa umeongea vilivyo, vinavyostahilika

Doreen: Maanake, nimeviacha *(akimanisha masomo)* kweli, okupendaye mpende kama wataalamu wanavyosema na wakunga.

Mugisha: Ikiwa hakima shida, enda ujitayarishe, byeee *(akielekea kwa kushoto akitembea macho nyuma na Doreen akielekea kulia na kusema byeee. Baadaye anajiuliza na kusimama)*

Doreen: *(Sauti ya Doreen inasikika akiseme naam)!* First come back *(Doreen anarudi kwelekea)* kwa *Mugisha* Nimesahau kukwambia kitu kimoja *(akitabasamu na kupiga magoti)*

Doreen: Oba ni nini hicho huuuuuu!

Mugisha: Unaweza kukifikiriya ....., guess it mpendwa, jaribu, jaribu, jaribuuuuu.

Doreen: Money!!!!!!?

Mugisha: Aaah, Money is not problem my friend! You just see, money is nothing to me, kila sehemu kwetu ni pesa, ukienda katika chumba chemba ni pesa, cha mama, ni pesa, cha mama, ni pesa, cha ndungu ni pesa, ukiwa unafikiria,. Usifikirie pesa. Kwetu ni kama benki ya Uganda

Doreen: Ni nini ..... nini ...nini, hapana nimeshindwa

Mugisha: Unajua wiki jana nilikuwa Africa kusini na nilinanua kitu hicho kutoka huko ..... *anafia mkono mfukoni na kukunja kitu na kukitoa akitabasama, Doreen anatega viganja viwili* Gold. Gold gold gold .... Pure gold you see,

pure gold

Doreen: Wooow!! Woow! Very nice

Mugisha: and expensive by the way

Doreen : wow *(anampa pambaja)* upendo wetu ni kama Wa gari na magurudumu, Ashante, asante mno *(wako Kambau na shambola miti)* Nimefurahi sana mpendwa, you are the best. *(akiangalia kwenye shingo ya zabu)* **Mugisha:** sasa ukiwa unasema eti hutaki kuacha masomo hapo unakuwa

unadanganya

Doreen: Nisaidie kuva *Mugisha anamvarisha akiimba*

Mugisha: *tantarantantarantatararata* ... wow ... wow eeh, unaona (*akimwonyesha, kwenye kufua)*

Doreen: Asante sana, haya ni mapenzi, ninakupenda kama Bwana furguson Alex anavyopenda timu ya Manchester *(anampa pambaja)* asante, asante ..... Asante mno

Mugisha: Umeanza kugeuka, usinichiti, shango hii ni ya bei mno kutoka Africa kusikim, pure gold .... Wanawenza kukua kwa kitu hiki, bei yajuu sana

Doreen: kweli!!? *akitabasamu*

Mugisha: bei ni ya dollars! deixeme esperar que vole jeja minha future esposa

Doreen: Obrigado e isso e tao born Ninakupeda sana

Mugisha: Kusoma ni kupoteza muda tu Dorren *wanacheza cheza barabarani* kwa hiyo tukutane kesho saa tatu katika Africana hotel , kwa heri, kwa heri.

Doreen. Kwa heri, kwa heri,,,kwa ...

(Nyumbani kwa Doreen amevaria buibui fupi ana kioo mkononi na

anatengeneza uso wake , Ndugu zake wanafika minga anaingia bila kusema chochote na mwingine anamusimama mbelemi, yule aliyeingia anatoka na sahani ya chakula mkonoi akionekana na hasira, anakaa kyenye veranda

na kuanza kula ana jemba mkononi)

Bruno: Doreen ninafikiri leo ni siku ya kusoma lakini mavazi uliovalia si sare, unatengeneza uso, kopper girl, unaenda wapi? Shuleni wameanza kuvaa kama hivi ama wameacha kuvaa seli *Sancho, kakaye Doreen anatikisha kichwa na Doreen anakaa kimya na kuendalea kujitayarisha* hmmm

Doreen: Eeeeh! Huweza kuniacha, mi naenda kukutana na mechumba wangu. **Bruno:** Doreen unaninyama zisha ?baba anatanya kazi mchana na usiku akitafuka kero, Tunapatikana kwa cijili yako, tuna hima mchana kutwa hutanda huko HERE

Doreen: Mimi naenda kumkuta mchumba wangu, Mugisha anawazidi mala kumi **Bruno:** Eeeeh !!!(Bruno anapata jembe na Sancho anasimama na kwanza kumkimbiza wakipiga kelele na wanamkuta baba yao katika shamba la ndizi na kuwasimamisha) baba nimekuwa nataka kumkata kama nyama

Bisaka: Ndio sababu hamkuleta nyasi ya Ng'ombe kumkimbiza mtoto wangu

Sancho: Nami nimetaka kumtoa Meno (Bruno na Sancho wanarudi nyumbani wapilalamika) ametudharau sani

Bisaka: Wewe! (kwa Doreen) amevaa nini, (akishangea na kurudi nyuma pole na kumwonyesha kidole akiwa na panga katika mkono wa kushoto)

Aaah!, umeanza kuraani kijiji, Doreen motto wangu *(Doreen anajikizia macho akinyanyua kivazi)* unataka kunicheleshe. Kijijini humu?, Angalia

unavyovalia kuanzia kichwa hadi chinin na uone unavyoraliwa *(Doreen anaendelea kunyanyua kivazi)* Nime kuacha asubuhi ukijitayarisha kuenda shuleni, sasa unaelekea wapi

Doreen: Baba, mimi ninaenda kwa safari kukutana na mchumba wangu **Bisaka:** Mchumba!! Mchumba ni nini

Doreen: Mme .... , *(Bisaka anatupa panga Kwa udongo na kushangaa akipandwa na Hasira)*

Bisaka: Umeanza mambo ya mapenzi, *(mikono yake nyuma)* nilikuwa nimebaki na wewe tu sasa umeanza mamba ya ume *(wana angalia macho kwa macho akimwonyesha kidole)* mtoto wangu, achana na mambo ya ume.

Doreen: Baba anagalia, amesema kwamba nikikataa, kumuolewa atatafuta mwingine wa kuoa na tulianza zamani

Bisaka: Kanikwambie *(anampata kwenye mabega)* **Doreen:** Naam!

Bisaka: Wewe ni mtoto mchanga wa kujingiliza kwenye mambo ya mapenzi, acha kufikiria mambo ya ume, kwanza kabisa, mamako alifariki na kutuacha, ndiye wewe binti wangu tu, soma ukimaliza watu wakubwa wataanza kuleta magari kwa bwana Bisaka na kutupa pesa, uoni hivyo? Muache huyo utapata mwingine

Doreen: Nina kuolewa na Mugisha, yeye Yazidi masomo yangu *anaondoka* **Bisaka:** Nini, Rudi hapa tuane, aaahhh! *(Doreen anaelekea shambani na babake aliachwa katika hali isiyo nzuri Barabani ni kama kule mwanzoni tunamwona mwanamke mwembamba anatembea akielekea kulia kutoka*

kushoto, ana mfuko katika mkona wa kulia, anamukuta Doreen bado mavazi ni yale yale aliyonayo numbani kuao. Doreen baada ya kuona mwanamke huyo anatabasamu na kupita kidogo na mwanamke kusimama na kuangalia nyuma)

Mshauri: Doreen

Doreen: Naam! Mshauri *(ananyanyua kiteteyi)*

Mshauri: Rudi kidogo *(Doreen anarudi)* Doreen leo hujaenda shuleni

Doreen: Sijaenda shuleni kwa kuwa babangu ni mgonjwa, na pia mwalimu mkuu jana alisema kuwa Ieo hatutasoma na pia baba amenituma kuchukwa pesa zake mjini

Mshauri: Hmmmm! Doreen hujui kwamba ninakuzidi umri, umeanza kuraani watu wananchi, umeanza kuraani dunia *(kwa mavazi aliyokuwa amevalia Doreen)* Doreen unakufikiria kwa ujao wako? Ndungu zako walishindwa kusoma lakini wanajaribu uwezekanavyo iii usome. Kwa ajili ya ujao wa familia,wanafanya kazi huku na kule na pia babako analima kukupatia keroShilingi elju moja, elfu moja iii usome anataka uwe wa muhimu katika ujao *(Doreen bado kimya anaangaliajuu kwajicho la dharau.)*

Doreen: mshauri *(akimwonyesha kidole)* mshauri kwanini watu mnapajicho kwenye visivyowahusu? bintio amesomea katika shule zote duniani humu lakini hujamshauri you are on Doreen uuuuuh! Ninasikitika kwanini nilikupa kura, usije kuomba kura tena kwangu

Mshauri: *(anatikisa kichwa na kwenda alipo kuwa anaelekea kabla ya kumkuta Doreen)*

Bisaka: *(anatembea haraka akiwa na bakola mkononi akielekea kwenye lango na kuhodisha kwa sauti kubwa, akasubiri kufunguliwa)*

Askari: Wewe nini injawa unahodisha kama umefika kwako *Askari anafungua akiwa na bakola mkononi*

Bisaka: Ninataka wa hapa! ! !

Askari: wa hapa kinamanisha kupiga lango na risasi

Bisaka: Nataka wa hapa! ! ! !

Askari: Kutaka wa hapa kinamaanisha kupiga kupiga kupiga ... huwezi kuhodisha pole pole? *hapana enda zako* mwangalie anavyoonekana *Askari anajaribu kufunga geti Lakini Bisaka anakotea na kuingia kwa nguvu, wanaanza kugombana Bisaka akielekea kwenye*

Nyumba nzuri ya utajiri, gari lipo Kellen anatoka nyumba kumsimamisha askari kuacha kumpinga Bisaka

Kellen: kwanini mnapigana, kuna nini?

Bisaka: Binio anataka kutorosha binti yangu kutoka shuleni *askari anacheza na bakola* **Kellen:** Niambie chochote

Bisaka: mnasema kuwa ninyi ni watajari

kellen: sisi si watajari

Bisaka: mnaweza kulipa karo zote nilizolipa kwa binti yangu?

Kellen: Bisaka ambia kikisichana chako kuacha bini yangu (akielekea huku na kule) **Bisaka:** No ... no ... No ingawa sisi ni maskini lakini twapatacho kinatutosha

Kellen: Bisaka ondoka kwangu

Baka: Ambia bi ..... .

Kellen: Askari unajuwa cha kufan ya *askari anamfukuza Bisaka kutoka geti akimsindika na kufunga lango* msichana huyu aende atafute maskini kama yeye *akielekea nyumbani*

Onyesho la pili.

(katika pwani, hoteli Africana Doreen amevaa gauni ya bulu, Nywele ni kama supu ya kuku iliyotiliwa binzari, Pete za sikio tayari kwenye nmasikio yake, viatu ni mlima wa kirimanjaro katika macho kioo cha jua kimemficha kwa ujunda hakuna tofauti kati yeye na malaika wa mbinguni, Mugisha kwenye kanzu nyeupe naye Kioo cha jua koti nzuri wanaonekana kama waenda kumkuta mungu, Mugisha anamwimbia wimbo kwa sauti nyororo)

Bruno: Leo tutapalilia hapa kwenye rnaharagwe na tuna kumaliza kupalilia hapa tafadhali *(yeye na Sancho wananza kupalilia katika maharagwe)Sancho* nikwambie, tuna kujaribu iwezekanavyo ili Doreen asome

Sancho: Ndiyo!

Bruno: kwa kuwa Doreen akimaliza kusoma, tutakuwa watu wenye heshima katika kijiji **Sancho:** Na watoto wetu watapata wa kuwafanyia kazi ya nyurnbani

(Sauti yao inasikika na wanatuonyesha Doreen akibeba mfuko muoingine na kufika pale alipokuwa ameacha mifuko miwili ile yakwanza.)

Doreen: Kuwanini ninasumbuliwa na masazi haja aaah! *(anayatupa na kuanza mwendo, anafika kwenye lango kama le tulipomubna babake alipokuwa anagombana na askari na kuhodisha)*

Askari: *(anafunguwa* lango) Bibi kuna nini? **Doreen:** Nataka wa hapa.

Askari: Unatoka wapi wewe ambaye unataka wa hapa? *(Doreen ananyamaza na akari* anafunga lango na *kubaki* nyuma ya lango). Bibi unahitajika nje (Na *Kellen).*

Tenge: Anafananaje huyo?

Askari: Ni msichana mweusi mdogo

lango na kubaki nyuma ya lango), Bibi unahitajika nje *(kwa Kellen).*

Tenge: Anafananaje huyo?

Askari: Ni msichana mweusi mdogo

Tenge: Ni mweusi?

Askari: Yes

Tenge: kanikutane naye lakini simfahamu huyo *(Anaamka na kutoka nje kuelekea kwenye lango na askari anafungua)* Nini wewe?

Doreen: Naja hapa

Tenge: Unataka nini, unajuwa yeyote hapa?

Doreen: Ndiyo

Tenge: Unanijuwa? ,*(Kimya)* unataka mimi? *(Bado kimya, anamdharau na kuondoka askari anafunga lango na Doreen anabaki nje)* mama!

Kellen: Naam

Tenge: Mimi Simjui yule nadhani anahitaji wewe

Kellen: Anataka mimi?

Tenge: Yes!

Kellen: Nadhani wao ndio wanakuwa wanatafuta kazi za kufanya, Siku hizi ni kama sina Kazi, Kanikutane naye nione. *(anatoka nakumwacha mtotowe kwenye simu, askani anafungua langu nakumwonyesha Doreen)* Naam, msichana kuna nini *(kellen akionyeshafuraha kwenye uso wake)* kwanini unanihitaji

Doreen: Ninatarajiwa kuwa hapa.

Kellen: unatarajiwa kuwa hapa?

Doreen: Naam! *(Akiwa na uoga)*

Kellen: kutafuta nini? *(anatikisa kichwa na kuangalia kwenye karatasi za ujumbe)*

Doreen: Namtaka Mugisha

Kellen: Unataka nani! ! ! ! ! !??? Kirudie, *(akionekana na hasira)* Ni wa nini?

Doreen: Ni mchumba wangu.

Kellen: Ni nani? ..... Mugisha! ! ! *(akipiga kelele na kumpiga kofi)* ni nani??, pata mifuko yako na uondoke, unatoka huko kutafuta mugisha, mtoto wangu niliyezaa mwenyewe, enda Zako *(akitupa mifuko)*, Sasa niambie Askari, unanisumbua kwa huyu mbwa, mjinga huyu, Askari hujui kazi yako? si ya Kuniita kukutana na kuku za kijiji *(anampiga kof)* stupid ! ! ! juwa kilochokuleta hapa ama uondoke umfuate.

(Barabarini tunamuona mwanafunzi katika Sare amebeba mf uko mgongoni, urembo wake haulinganishi kwa kuwa hakuna chochote kinachomzidi humu duniani, na Pia urembo wake unaweza kushibisha if u ya Ngombe ambao wamechukua miaka elfu bila kula chochote, anamwone mvulana katika shamba la ndizi na kumuita)

Mrembo: Moses, Moses .... Moses, kwanini umehofu?

Moses: Za mchana zikoje?, umetisha!

Mrembo: Kuna nini?, leo hukusoma

Moses: Nimekuwa na kazi

Mrembo: Eeeh, unatoka mbali

Moses: Una bahati nzuri kunikuta kwa kuwa nilikuwa ninatayarisha kuondoka

Mremba: Nimekuletea karatasi zako, unajuwa Doreen amekuwa wa kwanza tena, ametushinda **Moses:** yule msichana ametushinda tena! !

Mrembo: Ameshinda kila karatasi juu ya alomatisimi

10.

Moses: Ala!!!!!

Mrembo: Lakini ana akili

Moses: Lazima ni mwenye busara, lakini amechukua siku nyingi bila kuhudhuria, leo amesoma?

Mrembo: Hapana, hakusoma

Moses: Sababu inayomletea kutushinda ni kuwa ni Kiongozi mkuu ingawa walimu ndio alipompa uongozi huo

Mrembo: Ukweli ni kwamba, hatukumpa kura, moses unaangalia msichana yule, huyo, anaitwa Camera amemaliza shahada mwaka huu.

Moses: Tumusalimu na atupe ushauri kuhusu mambo ya chuo kikuu

Mrembo: Camera

Camera: Naam wezangu

Mrembo: Vizuri kukutana nawe

Camera: Ahsante, salama

Moses: Twapoa

Mrembo: Unafanyaje kushinda?

Camera: Oooh, ni rahisi, kwanza mnakuwaheshinu wazazi wenu, na walimu. Mfanya kama wanavyowambia, hapo manyi mtashinda, wazazi wakisema fanya hiki kabla ya kwenda shuleni, kifanye

Mrembo: Ok, thanks for the advice

Camera: karibu, mnaelekea wapi wenzangu

Mrembo: tunamtembelea rafiki yetu, Doreen

Moses: Siku hizi hasomi, na ametushinda shuleni na tumekubaliana kumtembelea kuona shida

ni ipi

Camera: Vizuri, ahsante kuwa watu wasio na wivu, kwa heri ya kuonana.

Mrembo: Naomba mungu tukute Doreen asipo nyumbani kwa kuwa nilikuwa nataka niwe kiongozi mkuu wa shule, akipotea kinamaanisha nitakuwa katike nafasi yake.

(Doreen nje ya lango** ya **Kellen ameketi na mifuko** yake **mbeleni mwake anaangalia juu, machozi yanatiririka kama mto wa nile, Mugisha anarudi kutoka zake na kutokea kwenye sehemu ambapo Doreen alikuwa anajikalia pole pole, Baada** ya **Doreen kumwona anaamka haraka na kulia Zaidi karibu ajaze pani)

Mugisha: kuna nini wangu???

Doreen: Mamako amenipiga *(akilia)*

Mugisha: Oooh my God, amefanya nini? Sorry Doreen, acha kuliya *(Doreen anazaidika Kulia, Mugisha anabeba mifuko na kumwelekeza kwao akitikisa kichwa)*

Askari: *(anafungua lango na waningia "Doreen na Mugisha " mpaka kwenye nyumba)*

Mugisha: habari za mchana mama?

Kellen: Habari za mchana? Unamwelekeza wapi huyo!

Mugisha: Huyu?

Kellen: Huyo huyo unamwelekeza wapi?

Mugisha: Huyu ndiye unadharau?

Kellen: Unamwita nani?, unamwelekeza wapi?

Mugisha: Ninamwelekeza wapi?

Kellen: ujamuuliza kwanini nimempiga?

Mugisha: Ndiyo sababu umempiga kuniuliza kwamba ninamwelekeza wapi? Umeanza kupiga

na kutusi wageni wangu, wageni ambao wanakuja kunitembelea ndio unapiga hivyo

Kallen: Unamwitaje?

Mugisha: Huyu ni mke wanguuuuu!!!!

Kellen: *(anatupa karatasi za ujumbe)* Mugisha hiki ni kipi, hujui msichana unaotarajiwa kuoa?

Mugisha: Mama si wewe alikuwa ananiambia kuoa kila siku?

Kellen: Rudisha kisichana huyo, nina juwa msichana ambaye unatarajiwa kuoa, eeeh! ! !

Mugisha: mama huyu ndiye mkwe wangu kujajua kuja mvua, Sitaoa mwingine wowote mke wakuoa ninachangua mwenyewe si wewe wakunitafutia mke wakuoa

Kellen: Jua ninachokwambia, rudisha malaya huyu, si nilikwambia mke wa kuoa?

Mugisha: Huyu ndiye mke wangu, unaniambiaje kuwa ndiye wewe wakunitafutia wakuoa

Kellen: Mugishaaaaaa! ! ! ! ! Umenidharau?

(Kellen anaingia nyumbani, mugisha anamwambia Tenge kushawisha mamake ili amkubali Doreen kwa kuwa alipachikwa mimbe na Mugisha na kuwa akikataa mugisha atafungwa jerani, Tenge anamfuata mamake nyumbani na Mugisha anabaki nje na Doreen)

Tenge: mama ..... mama

Kellen: Naam!

Tenge: Ninakuhitaji kidogo

Kellen: Unataka nini?

Tenge: Mama keti nikwambie

Kellen: Nikaeje? Mmenisumbua, na wewe unataka kuwa kama Mugisha **Tenge:**

Keti nikwambie

Kellen: Sikai, nimesumbuliwa, unaniambia nini?

Tenge: Mama kanikwambie, sifanani na Mugisha mimi si mvulana, umefahamu mama? Mama Mugisha alipachika mimbaaa!

Kellen: eeeh! ! ! Nini? Mwanafunzi?

Tenge: Ndiyo, amempachika mimba, muach abaki hapa hadi azae, baada ya kuzaa mtotowe wetu atabaki hapa na utamfukuza ukiendelea kukataa, Mugisha atafungwe ukiwa unataka afungwe, fukuza msichana

Kellen: *(anajiuliza)* unachoongea ni cha muhimu, booda ya kumzea mtoto atamuacha hapa basi yeye afukuzwe, mwambie amuingize, mtoto mmoja tu.

Kellen: *(Kellen katika Veranda, gari liko anaangalia huku na kule anaonekana kuwa amesumbuliwa sana, anajiulizea anatembea kwenya lango)* askari!

Askari: Yes boss!

Kellen: *(kwenye sauti nzwi)* njoo Kidogo

Askari: anatoka kwemye numba ndogo ya longo akiwa na tochi kwenye mkono wake wa kushoto na bakola kwenye mkono wa kulia

Kellen: Askari

Askari: Naam bibi

Kellen: Ninafikiria kukutoa kwenye lango

Askari: Bibi unatoka kunifukuza?

Kellen: Sitaki kukufukuza lakini ninataka unifanyie kitu, ukikifanya vizuri, ninataka kwenye tango na utataj irika

Askari: *(akicheka)* eee,

Kellen: Sasa askari, utakuwa maneja wa utajiri wangu wote, ukifanya kazi amboya ninakuoa, utakuwa vizuri

Askari: Na hasa nitapata kwenye gahi lako?

Kellen: Nitakununuliya yako! *(Askari anacheka),* lakini unaweza? **Askari:**

Ninaweza

Kellen: Nataka uwe wa ukweli kwangu, kitu hiti kinakujulikana kati ya sisi wawili pekeer, na baada ya kiwa mtajiri una kuwa na sin, usiambie mtu yeyoke na mkeo usimwambie kuhusu hiki kwa kuwa nitakupa pesa nyingi, husiambie yeyote ulipopata pesa hizo **Askari:** Nitajenga nyumba kama hii?

Kellen: pekee? **Askari:**

hehehe! ! ! ! ! !

Kellen: sasa, ntaua mtu

Askari: Kuua mtu?

Kellen: Nataka uue mtu, lakini unakiweza? Uniletea kichua chaka, unakiweza? **Askari:**

kichua cha mtu (akijiuliza) ,Ninakiweza

Kellen: Unaweza kuna wewe?

Askari: Nkionyesha kuwa ninaweza

Kellen: aaaah! Unanionyesheje?

Askari: Nikuonyeshe (kwenye Sauti ya juu)

Kellen: aaah! Huwezi

Askari: *Eeeeh! (anapata kisu nakujaribu kumka shingo (mama mkwe anapiga kelele)* eeh!

Kellen: mamaaa, eeeh, wewe ni muuaja

Askari: Bibi nikukosa kapata chakufanya lakini sisi ....., uliona yule aliye kamata kwe gali

lako .... nilimkata kidevu

Kellen: Usiambie yeyote n ahata mkwe, karikuletee pesa zako na picha yake, **Askari:** Aaah! Sitakuwa masikini tena.

[kwa upande wa mugisha na wenzake]

(kwenye barabara katika shamba yeye na Doreen, mvulana na msichona wengine wanatembea wakielekea kwenye shamba la wanyama)

Mugisha: Tutaona kila Mnyambo, akiwa samba,, akiwa Uganda kobu kila mnyama Anapatikana katika shamba hili *(anaingia kwenye msituni)*

Doreen: Angalia kiatu, ni kichefu, mugishaaa

Mugisha: Doreen ndiye amesema nivae kama hiri, unaona uliponipigia simu kuwa Mmetuacha

Pilato: eeeh!!!

Mugisha: Huyu ndiye amaniharakisha kuwa watu wametuacha

Doreen: Anadanganya, *(wote wakiwa na furaha nyingi)*

Mugisha: sasa tukiwa wa kuona simba tunaingia kati ya shamba hili , na wanyama Wengine

Doreen: Hatuwezi kuingia pekee yetu, lazima tupate askan wa hapa

Mugisha: simba akiniona anakimbia ,niangalie!, Muache hofu

Kemigisha: Doreen atakimbia baada ya kumwona samba kwa kuwa anahofu;

Ebu tuendelee *(wanaendelea kutembelea waki zungumzana)*

[kwa upanda wa Askan na kipindi chake cha watu wane]

Askari: Order!!!!!

Wote: yes sir!!!!!!

Askari: Order!!!!

Wote: yes sir!

Askari: wanajua kwamba msichana tunayotaka anaitwa Doreen!, umekijua *(kwa sauti Inayotisha mno)*

Mtul: yes sir!!!!!!

Askari: wewe, kumbuka mpango ule ndiwe wewe ulige utatiza!, mpango ni Doreen, baada ya kumuua tutalipiwa na million ishinni, na wewe *(Mtul 1)* ukishindwa

Kuniletea kichwa cha Doreen , tutaonana ana kwa ana na nitakupatia chamtema Kuni

(kwa upande wa mugisha na wenzake)

Mugisha: Mnaona kuanzia hapo hadi kule ni wanyama tu *(akionyesha kidole shambani anawaona na kupiga simu)* sasa ninaona wasichana wawili

Wa kuua ni nani?

Kellen: *(kwenye simu)* wasichana wawili wametoka wapi?

Askari: Mtoto wako mugisha ana mvulana mwingine na yeye ana msichana

Na wanafanana, ktk hawa wawili Darren ni nani

Kellen: Doreen; niwa brown mrefi

Askari: Wote ni wa brown na ni warefu

Kellen: Wewe mkubwa! Unataka kula pesa zangu kwa bure sasa umenza

Kuchanganya mambo, Mimi ninataka kichwacha

Doreen basi nikulipe pesa zilizo baki;

Askari: Wewe kake umesema ninachanganya mambo? Sasa kaniwaue Wote na

mtoto wako nikuletee vichwa vitatu uchague cha doreen,

Hapo utajua sichanganyi

Kellen: Usiue motto wangu ndiye mvulana ninayo *pekee (askari anakata Simu*

na sauti ya Kellen inasikika akisema hallo, hallo, hallo.)

Mugisha: Mnisubini nina simu ya kupokea *(anapokea simu)* mtandao, mtandao .....

Naam, tuko shambani la wanyama, eeh, nina mchumba wangu, nina pilato naye ana mchumba wake *(wale wengine wanaendelea*

Mugisha akiongea kwenye simu) maisha ni mazuni

sasa hapo tulipo , hatujaona wanjuma lakini tuko tunakalibia

nao , mtandao simzuni nitakupigia badaye , kwa heri *(anakata simu nakuwafuata)*

Doreen: Ebu tumsubin, atapotea

Pilato: Tumsubirie hapa

Mugisha: *(Anaonekana kama amepotea njia)* you guys where are youuuuuu!

Stop joking guyswhere are you, stop being funny, Dorrennnn!!!!!, pilatoo

Askari: *(kwa mtul)* una kuua mvulani yule ili tuweze kupate

Kichwa cha DOREEN, niletee kichwa chake Darren haraki sha

Mh k . . h "" "" "0 *d l k ,,* *ke l k · · bud*

ugIsI a; em1g1shaaaaaa.....·..*(Anaendelea utafuta wenza arini a(a Hawaonekani , anakimbilia ki kichakani kuelekea akiwa naHasira nyingi lakini hasira hasara)*

Askari: Enda umbebe Doreen na umelete hapa namtaka sasa enda

Mtul: *(Anaondoka nakulekea kule sehemu ambazo Darren nawenzake walikuwa wanamsubiria mugisha kwa lengo ya kumchukua doreen kumwonyesha kile amba hakijaonekana Doreen kumwonyesha kile amba cho hakijaonakama duniani Humu yaani walikuwa na lengo ya kumchinja kama Ng 'ombe machinjioni), (mtul na pilato wanaanza kuelekezana Mateke, mtul anaivalia shati yenye nambani ya nane mgongoni, Mvutano Unaendelea lakini pilato anashinda adui na anakimbia kurudi Kwake Askan na kiziwi wenzake)*

Doreen: Tutafute Mugisha ingawa umemshinda kwa kuwa ninahakiki Kwamba amekuwa na wengine sasa wako njiani waja **Kemigisha:** Ndiyo tutafute mugisha ndiye piekee yake anaweza kuondoa Hivi vyote

Mtul: *(Baada ya kufika katika walipokuwa wamekusanyika)* Amenishinda Mimi

Askari: *(anampata shingo)* amekushindaje, *(anamwangosha chini)* msichana Amekushindaje unatake, kutukosesha pesa wewe

(Kwa kipande cha Doreen)

Doreen: Hapa hatuna usalama; kingekuwa vizuni takinitafuka Mme wangu

Askari: *(anatuma wengine mtul, II na kiziwi)* nenda Mmiletee Msichana huyo na mule wale wengine a mbao wako naye, leo ni leo asemaye kesho ni Mwongo tuna kuchukuwa Pesa hizi kwa kawa ni kama za bure. Kukata kichwa tu? Kazi rahisi sana

Doreen: (anawaangalia kabla yaw engine) wao wamerudi na mara hii ni wingi tuondoke Sasa subiri subiri subiri *(akimshika mkono wa kulia ili wasiondoke)* hawa kaniwapatie

Pilato:

Chamtema kuni *(kiziwa atoa shati yake na mtul I anatoa yake Na kuonekana kuwa wamejitahidi kwa vita wanaanza kuvutana Na pilato Kama mbwa wanaovuta niya nyama, pilato anaanguka Mateke yanaenelea na damu inatiririka kama maji mtoni*

Doreen: Kemigisha tuondoke hapa kwa kuwa hawa hatutawashinda na kamwe, *(wanaonza Kukimbia na wale wanawa fuata na ku mwa cha pilato Damu ikitireirika nkati ya vichaka, mugisha anamkuta)*

Mugisha: Ni kipi kimetokea? Doreen yu wapi?

Doreen wapi, wapi *(anaonyesha kidole kwa sehemu za kulia)* pilato Doreen Doreen yu wapi? Doreen yu wapi?

Pilato: Mugisha waadui wametushambulia hapa n anime jaribu kiweakanaryo lakini Wamekuwa wengi na kunishinda lakini cha mno wamekuwa wanataka kichwa Cha Doreen, wamekimbilia kule lakini usichokee bure ninachojuwa

Wameisha kata roho Kwa kuwa wamekuwa na visu vikali sana, usijichoke, Mpenzi wangu Kemigisha ameisha uliwa, mpenzi wangu

(Mugisha anatoa koti na kukimbia na hasira nyingi lakini tukumbuke kwamba Maji yakimbwatika hayaondolewi)

Mugisha: *(anakimbilia sehemu zile ambazo pilato amemwonyesha Waendelea, sasa Doreen*

na kemigisha wanaonekana kama wamechoka Lakini waadui wale wanasimama kwa u choshi na kemigisha Wanasimama kwa uchoshi na madui kuwapata, kiziwa apata kemigisha na mtul na I Wanampata Doreen mmoja anashika mkono wa kulia na mwingine Anashika wa kushoto lakini Doreen awapiga mateke wa sehemu zile ambazo Ni za mbhimu sana bva wanaume wanaume wote na kukimbia wanabaki na kemigisha)

Askari: huyu si Doreen, Doreen amakembia mmfuate na kumleta hapa akiwa hai Msimuue, Namtaka hai (kiziwi na mtu l wanamfuata Doreen)

Mugisha: *(Msituni)* Doreennnn *(akiangalia huku na kule lakini haoni chochote kiitwacho Mu, anajanbu kusikia, sasa sauti ya Doreen inasikika)*

Sauti ya Doreen: mugishaaaa

Mugisha: ···0 yu, wapI1.

Sauti ya Doreen: Msituniii; msituniiii; msituniii

Mugisha: Msituni wapi, msituni wapi? Lakini Msituni wapi? Wapi? Mnisamehe,

Sauti ya Doreen: Mnisamehe, Msiniue, Msiniue, mnisamehe *(mugisha anakimbia kuelekea kule ambapo sauti ya mpenzi inasikika)*

Mugisha: *(Kwa sauti)* Nooo, Don't kill, don't kill, *(Doreen anaonekana akiendelea kukimbia)* Na mugisha anaanza kukimbia kama gari la moshi kuelekea Huko *(Doreen anafificha kwenye mti lakini anaonekana sehemu za kulia, aadui wanapata na kumwita kwa kutumia vidole)*

Doreen: mama, mama mama, Msiniue, msiniue

Mugisha: *(anamkuta kemigisha)* kemigisha, Doreen yu wapi, Doreen yuli wapi?

Kemigisha: Mugisha, Doreen ameisha ondoka, ameisha ondoka, sehemu hizo, *(Akionyesha kidole katika sehemu za kulia)* lakinim Wamekuwa wanahitaji kichwa chake

Mugisha: kichwa chake *(Kwa hasira)* kwanini? Kwanini kichwa chake kwanini? *(Anakimbia)*

Sauti ya Doreen: Mugishaaa, mugishaaa mugishaaa, wanataka Kichwa changu.

Askari: Mmuchukue na Mmelete hapa

Doreen: *(akilia)* wanataka kichwa changu *(akielekea huku na huku Kiziwi anamshika mkono na kumnyanyua)*

Askari: Mlete, mlete, mlete *(kisu tayari mkononi, naye yu tayari kumkata Kichwa), (mugisha anafika na wote wanakimbia kwa kuwa mamake ndiye alikuwa kiongozi wa mpango huo)*

KITENDO CHA PILI

ONYESHO LA KWANZA

(Mukazi na Kellen njiani wanatoka killia na kuelekea kushoto, wanaongea

Lakini sauti** zao **hazisikiki, Kellen ameraha bui bui na** mukazi amevalia sketi nyekundu na **shati nyeupe, mkononi mwa Kellen a kulia ana mfuko wa mkono wanasimama)

Kellen: Doreen ndiye anazuia ni kwamba baada ya k:uchukua kwenye familia ya utajin Kama yangu, hao ni wenzangu

Mukazi: ulik:uwa huoni kwamba Doreen alikuwa Anatoka katika familia ya maskini, hiyo si familia ya Kuolewa na kutoa msichena wa kuolewa na mtoto kama wako. Ni familia iliyojaa dhiki

Kellen: chochote afanyacho ni bure, hapiki chakula kikulacho na mtu wa aina yetu ni chakula kikulacho na maskini, wale ambao ni wendawazimu tu mimi nilikuwa Najuwa mtoto wangu ni wakuoa msichana wako lakini ninakuhakiki kwamba atamuoa uje jua uje mvua atamwoa

Mukazi: Ninachojuwa ni kwamba mtoto wangu , Allen , anaheshimu watu, Adabu ni kama za sungura Zaidi na hicho alifunzuoa unyagoni, ana makalio makubwa Uso wake ni kama taa ya gan lipya, mugisha akioa yule atakuwa ameoa mwanamke wa hali ya juu uliua mtoto wako k:umruhusu kuoa Doreen.

Kellen: Acha hivyo, usinikumbushe mbwa huyo, sitaki kusiki fina lake Tena. *(Kicheko Kinamwanguka.)* Ninaweza kufika nyumbani na nimfukuze kwa k:uwa karichana yule aah!! *(Allen anakuja akikimbia)*

Allen: shangazi *(akimaanisha Kellen)* umeacha simi yako *(anapiga magoti na kupalia Simu yake ya mkokononi)* ulikuwa umeicha kwa meza

Kellen: Ahsante mtoto wangu, unaona msichana wa adabu *(akitabasamu)* usije ukaniita shangazi tena!

Allen: Eeeh *(akitabasamu)*

Kellen: Niite mama mkwe, ah aha *(Allen tabasamu karibu zimue)* wasichana wa bei wenzako na uwaulize jeli wanaotumia na ununue mafuta hayo na pia usijinunulie mafuta tena, kila mara uje kwangu nikupatie pesa za kununua kila kitu uhitajicho *(anampatia noti ya elf hamsini na Allen anapiga magoti tena na kumshukuru)*

Allen: Ahsante shangazi, K wa heri

ya elfu hamsini na Allen anapiga magoti tena na kumshukuru)

Allen: Ahsante shangazi, Kwa heri

Mukazi: Umempa pesa mtoto wangu *(akitabasamu)*

Kellen: kabla ya yeye kufika katika familia yangu hatutapata Amani ; aaah,

Mukazi: utampata, una neno langu

Kellen: umlinde vizuri msichana wangu

Mukazi: Nitamlinda vizun kweli *(wote wanatabasamu)*

(yumbani kwa Kellen, Mugisha mkewe pamoja na watoto wao wanachuza Pamoja akiimba mmoja kwa mwingine na askan arachuzea kule kwa kazi yake ya kulinda Lango wako wote pendo la juu)

Audrey: mama, mama, mama, wangu, ninapenda mama, Mnahitaji kunijuwa *(kwa wimbo)*

Wote: Naam *(kwa wimbo)*

Audrey: jina langu ni Audrey

Wote: ohh yes

Audrey: Ninaperida mama.

Wote: ohh yes

(kighafla Kellen anatokea anaondoka na kukaha pekee yake na pia wote wanapandwa na huzuni)

Kellen: Shetani, shetani *(Bado amebeba Mfuko wake mwekundu wa mkononi anaendelea na kuingia nyumbani wengine yaani Mugisha na Jam ilia yake wanabaki nje na huzuni katika uso wao wanaoneka kama wameona kuzimu ambapo mwoto wa malele hupatikana)*

Kellen: *(kwa Doreen)* wewe, wanao piga magoti hawatengani? Hawashindwi ndoa? Mtu amechoka nawe (Doreen, ananza kulia na Kellen anarudi nyumbani, watoto wake Wote na mumewe huzuni unazidika

(Nyumbani mwa Kellen familia yote imekusanyika kwa kiamsha kinywa, vikombe vya chai, sahani za mikate zi tayari kwenye meza kubwa ya kitajari, Doreen anaanza ku serve lakini kellen anamwangalia vibaya)

Mugisha: Nyinyi watoto Msinywe sukari nyingi inaleta ugonjwa, mama kuna nini?

Umeendelea kuhisi vibaya unahitaji dawa?

Kellen: Hii chai ya aina gani? Chai gani? Chai gani *(kwa dharau),* huyu ni aina gani wa mwanamke, ulioa nini hiki?

Mugisha: lakini mama ni nini?

Kellen: Ni nini na huyu unamwita mwanamke? Mtu

Mugisha: aliyezaa, amekuzalia wajukuu?

Kellen: Amezaa wajukuu? Usije ukaongea hivyo nilikuwa natuka kukuletea mwanamke mzuri aliyekuwa pia tayari kukuzalia watoto wema, sasa huyu ni mwanamke wa aina gani, maskini

Mugisha: Mama hawa ni watoto waliozaliwa naye, ukiwa unaongea kama hityo mbeleni mwao unafikiri unawaleaje

Kellen: mugisha usinipigie kelele nikiwa kwenye meza ya kulia

Mugisha: Sasa umeanza kututukana huoni kuna watoto wachanga, kuna nini na chai Inanuka, kuna moshi chaini kuna nini?

Kellen: Uliona kuwa familia ile niyakutolea msichana wa kuolewa? mtu kupika chai tupu angalia mikate haija katwe

Mugisha: Acha kumtukana mbona unainywa, mbona unaikula mikate

Kellen: sasa wataka nifanyeje, sikukuonyesha msichana mwema wa kuolewa?

Mugisha: Ninajichagulia wa kuoa si wewe, nilikwambi kusinitukana tena

Kellen: Mugisha nimekwambia kutonipigia kelele hapa nikiwa natukana maskini huyu usinipigie kelele

Mugisha: *(kwa hasira)* acha kutukana mke wangu pliz? (akipiga meza na kusimama), ni nani aliyekuchagulia baba, acha kutukana mke wangu, ukiwa unahitaji mwingine enda ukamwoe, hawakukuchagulia baba, Doreen ndiye mke wangu hadi dunia itakapotutenga *(kelele inazidi , Mugisha anatoka nje)*

Kellen: Hujui mzungu maskini, sasa bini yangu ametoka na wewe umebaki? Toka nje sitaki kuona uso wako, unalia unalia, unalia *(Doreen naye anatoka , watoto nao wanasimama Kutoka lakini Kellen anawazuia)*

(Barabarani, Mugisha na mwanamke pamoja na mwanamume wanatoka sehemu za kushoto kuelekea nyumbani kwa Kellen wanaonekana kuwa na huzuni kabisa, wafika kwenye lango na askari anachelewa kufungua)

Mugisha: huyu ameenda wapi? *(sasa askari anasikia na kufungua lango)* unatoka wapi?, unajuwajukumu lako hapa? Tumbavu.

Ami: hello Emma, ukoje?, umefika wapi na masomo?

Emma: kidato cha pili cha shule ya msingi.

Ami: ulipita mitihani:

Emma: ndiyo

Mugisha: watoto wanacheza nyanya wao akiwa mbali lakini baada ya kutokea huwezi kutambua kuwa ni wale ambao wamekuwa wanacheza, waweza ukafikiri kuwa wamefia na kiongozi wa familia.

Shangazi: kumbuka na yule anayekwambia kuoa naye atakuwa anahitaji kuzaa, sasa hao watoto wote utawakuzaje? *(Kellen anatoka kwenye chumba chake polepole)* na ukumbuke kwamba ukimfukuza naye ataolewa pengine na ni vigumu sana watoto wote wanne kulewa na mama wa kambo kwa kuwa mama wa kambo si mama

Mugisha: Na pa nikimtenga, baada yao kukia watamuliza kwamba kwa nimunalia

Ami: maanake ni kwamba kwa kuwa nimemaliza miaka mingi bila kujipata sehemu hizi mambo haya ndivyo yanavyoendelea?

Mugisha: Ami, shangazi kuna kumna mmeacha mambo haya ya familia yetu . Mtanipa nimeisha Jiua kwa sababu ya mama kutukana mke wangu, nimechoka aya. *(Anasimama)* ninajila, ninajiua mazima.

Shangazi: kumbuka na ukimtenga, mamako atashindwa kuwakuza watoto hawa kwa kuwa

anashughulikia mambo mengi (Kellen anatokea, anawafukuza watoto iii wasione mgogoro ambao utatokea, na pia tenge anatokea chumbani mwake kusimama kwenye mlango wa chumba

Shangazi: Nimesikia *(Kwa Kellen)* kwamba unataka aoe mke mwingine na kufukuza huyu anayeje, unafikiri atawakuzaje hawa wajukuu wako; unafikiri atalea hawa watoto haramu na kuacha wake?

Ami: Ningependa naye aje ahudhurie (Doreen) na tu one kile ambacho atelema.

Mugisha: ahaaa!!!!!! Kamlete mke wangu aje, akiwa alimtendea dhambi, aombe msamaha.

Kellen: unamleta katika familia yani?

Ami: Bibi Kellen unamanisha hivi vyote ambavyo nimesikia ni ukweli? Watoto unataka Wafanyeje. Watoto wane ni wangi hawezi kulewa na mama wa Kambo wanahitaji pendo la mama mzazi

(Doreen anafika na kupiga magoti kusalimia shangazi na Ami)

Doreen: shikamoo!

Ami: nimeona na watoto wako wanaonekana vizuni ahsante kukuza watoto wetu

Doreen: Ahsante Ami;

Mugisha: Tuanzie kule kwenye jambo likusa ambalo limetukusanyisha hapa, jambo, ni kwamba mke wangu nimechoka na mama kukutukane kila mara, kusababisha machozi ya kila siku katika watoto wako, nimenlete Ami na shangazi kunisadia kurekebisha kosa hili ya utukanaji mke, enda hapo uombe msamaha na akusamehe mbeleni mwa watu hawa iii tuwe na furaha

Doreen: *(anasimama na kulelekewa kwa Kellen, anapiga magoti mbeleni mwake na kwamba kusamehewa)* mama mke, ikiwa nilikufanyia dhambi bila kujuwa naomba unisamehe

Kellen: Nini, umesema nini? rudi tena!!!!

Doreen: Nina ..... Ninaamba ..... *(Kellen anasimama na kumpiga kofi)*

Kellen: Mzungu maskini nilikwambia sikutaki hapa, enda umiachie amani, toka Mugisha umeanza kuleta adui katika fumilia yangu

Mugisha: Ami, schangazi mmemwona, hivyo ndivyo afanyavyo kila sika na usiku kutwa.

Ami: Bibi Kellen hivi ndivyo umeanza kufanya huogopi na hata kamwe, huogopi ndugu yako na wala Daba yako mkubwa?

Kellen: Nyinyi , hamna vyakufanya kwemu?

Ami: Umefika kwa kiwango cha kumtutana mkeza mwana wako?

Kellen: Kutukukana? Ninatukana katika familia yangu si yako

Mugisha: Ami,mmejionea kile ambacho nimekuwa nawambia, hawezi na hata kuwaheshimu nyingi wakubwa wake

Kellen: Mugisha, katika hawa niogope nani?

Ami: Kellen wakati tuliomaliza pamoja Afrika Kusini, mbona umebadilika mno *(Kellen naye anamtundika nduguye na kuanza kumpiga kofi na Mugisha anajajaribu kuwatenganisha di waache kutukana)*

Kellen: *(kwa shangazi)* Rudi kwa mumeo, ninajiongoza familia yangu, mtoke hapa *(kwa Ami)* angalia tumbo, toka hapa, askari tosha mbwa hao.

Mugisha: Mama acha kudharau watu

Kellen: Acha kunijibu, familia hii ni yangu, nikiwa hai hakuna yeyote atakayeni ongozea familia *hii (anarudi kwa chamba chake na Mugisha kuanza kutukana dada yake)* **Mugisha:** Nawe uko hapi, mama anadharau watu huweza kufunya chochate unaangalia lema kisima kitupu

Tenge: Mugisha ndiwe wewe motto wa kiumwe tu wa mama unakubaliana na chochote uambiyecho

Mugisha: Nikubaliane naye vipi? Ndiye anayeni chagulia mke wa kuoa? Tenge, Tenge, hujaolewa, ukwa unafikiri utaolewa na odabu hizi zako, sahemu, mamako ameisha jenga yake, na wewe unakujenga tako, ungebadilika ikiwa mapema *(anamsidika)* Vipi ?, anapiga watu, kile mara, anampiga Doreen, sasa nikubaliane naye vipi?

Tenge: *(Mugisha anaondoka)*

Doreen: *(nje ya nyumba, hasemi wala haongei, huzuni umenzidi baada anaanza kulia baada ya watoto wake kumhuta lakini nao wanaanza kulia, motto wa kiume baadaye anamshawishi mamake kutoendelea na kulia na kumfahamishe kwamba yote yi mikononi mwa mungu, sasa watoto wake wote wanne wankusanyika hapo)* sasa watoto wangu niwambeije? *(machozi yanaendelea kutiririka)* watoto wangu,

msiolewa kabla ya kumaliza kusoma. Umesikia Audrey Ndiyo

Audrey: mama

Doreen: Umesikia Brendah

Brendah: Ndiyo mama

Doreen: Nilitoroka shuleni kwa ajili ya kuoleuk nikatupa uniform msituri, sasa hivi ndivyo vimenifikia, watoto wangu,watot wangu,kila mara msikilize wazazi wenu waambiavyo, mmesikia

Wote: ndiyo

Doreen: Walimu shuleni, yeyote mkubwa wako, akwambiavyo mviheshimu kwa kuwa kinakiwa mhumi mno, mmesikia watoto wangu wa kiume?

Wote: Ndiyo

Audrey: Mama tulipo-zaliwa hukukuwa na amani hadi leo unalia, mama ukilia na sisi tunahuzunika *(wote wanamkumbata)* nganwa akiwa mbali, unakuwa na furaha na kucheza na sisi kama watoto wako, lakini baada yake kufika huzuri unakuwa mwingi sana

Doreen: Sasa watoto wangu ninene nini? Mama mkwe hanipendi ingawa mimi nampenda kuzidi. Kinachonumiza ni kutoroka shuleni kuolewa, nilikuwa na karo, ada za shule, sara, vitubu chochote lakini nilikataa kusoma, Baba na ndugu zanu waliniambia kusoma lakini sikuheshimu maneno yao na nikurudi huko nyumbani kwetu, watuniwa

Audrey: Mama wetu mpendwa omba mungu atakufaulisha na utakuwa mfaulu

(Saa za manane, Doreen ame/alia kitundani pekee yoke, bada schemu ya Mugisha tupu, anatufuta simu kuangalia saa)

Doreen:

Saa hizi, saa nane za usiku, vu wapi? *(anarudi kulala lakini macho juu, baada ya dakika chache, kuna mtu anayehodisha mlangoni, Doreen anaamka no kufungura mlango)* sasa unatoka wapi Mugisha *(kwa upole Mugisha anakalia kiti bado hajanena neno /olote)*

Mugisha:

Kwanini unaniuliza ninapotoka??

Doreen:

Kukuuliza ni kosa?

Mugisha:

Unaniuliza kuma nani? Familia hii ni ya nani? Mina we mke ni nani? Ninauliza wewe unaweza kunijibu? Kumbuka I warned you kutoniuliza ninapotoka tena

Doreen:

Kukuuliza ni kosa?? Nikiwa nimekosa, unisamehe

Mugisha:

Unaniuliza kama nani unaniuliza kama nani? Sasa unataka uwe wa kuja saa kama hizi na unihodishe? Tumbaju, toka nje, toka nje, toka nje, unaniuliza mimi, tumbavu. Na usiingie katika chumba cha watoto, ukienda huko nitakuua, tumbavu (anaingia kitandani na kulala) unaniuliza mimi, mimi Mugisha kanilale pekee nione nikiwa nashindwa kupata usingizi, na ukitoko na kuja hapa usiku ninakuua mimi

Doreen:

(anaomba kusamehewa lakini patupu) Nisamehe

Sauti ta Aundrey: Pendola mama Ii wapi? analia mchana na usiku kutwa,sasa baba naye ameanza Kumpiga, Mimi nikuwa, situdewa kwa kuwa hakuna madhumuni katika uoaji, na pia Sitampenda nyanya kwa kuwa ananyanyasa mama kaka yangu Collins, dadangu Brendah, mpige magoti tuombee mama.

Mungu yetu yu mbiguni, saidia mama kutofikiria kujiua, sis watoto hatuna kosa, mungu badilisha moyo wa nyanya iii ampende mama na kusababisha furaha latika familia. Sisi kama watoto tunajifunza nini kutoka wazazi, Napatie pendo, tumeomba kupitia jina la bwana yesu, Amina.

(Kellen no Tenge, wanaingia katika chumba cha Mugisha wakiwa no mfuko wa

polythere, wanaangalia huku no huku wanaendea mfuko uliokuwepo chumbani humo no kutia mfuko huo wa polythere no kutoka baada ya kufika nje, wanamkuta Mugisha) sasa ukiwa nje ya nyumba, mkewo anatoka na lea sasa ameisha fika hapa, mfuko wake ameupeleka ndani sasa Mke wangu?

Kellen:

Mugisha: Ndiyo, mzungu maskani wako, ni kama afisa, sijui anatoka wapi *(anaingia chumbani mwake, anaangalia huku no huku anaona mfuko na kuufungura, Anatoa mfuko wa polythere)* mama, mama,mama.

Kellen:

Kellen: Naam Mugisha, kuna nini

Mugisha: ayaa ayaayayaya.

Kellen: Mwanangu mke anataka kukuwa *(kellen no Tenge wanatoka nje no Doreen anaingia)* Hivi na nini *(akimwonyesha vile ambavyo vilikiwemo katika mfuko wa polythene)* Nami sijui umepewa dakika tano sitaki kukuona hapa, pack all your things. *(anamfukunza chumbani mwake)* toka hapa

Mugisha:

Doreen:

Mugisha: Mpendwa usiniachishe watoto wangu *(akilia kilio kilichozidi sauti za gari la moshi)* Peleka uganga katika familia yenu *(watoto wanazidi kuhuzunika baada ya kutengwa kwa mama yao, Doreen anakumbuke vyovyote walivyopitia yeye no mugisha)*

Doreen:

Doreen: Mume amenitenga, mume amenitenga

Sauti ya watu: Mume amenitenge, mume amenitenga

Doreen: Mama mkwe amenitenga, mama mkwe amenitenga, Mugisha usingekuwa wewe wakunitenga, kumbuka ulivyonisawishi kuacha masomo yangu, nikatupa sare msituni, nikatoroka na school fees na kukuolewa kwa kuwa nilikupenda pekee yako hadi lea, sasa umenitenga. Kwanini nilitoroka shuleni kuolewa, sasa nianzia wapi? Watoto wangu msiolewa kable ya kumaliza shuleni. sasa wananitenga Mungu nionyesha njia, watoto

wangu nimewaacha katika mikono yako. *(anafika nje ya tango no kuelekea kushoto)*

[GIZA]

ONYESHO LA PILI

(Katika mbwa mwitu, Mugisha na Allen wameanza kujiingiza kimapenzi, Allen anajivalia bui bui nyekundu na anaonekana maridadi sana vile vile na ua mkononi mwake mwa kushoto mbali na Allen, Mugisha amevalia kitajiri)

Mugisha: Allen ni wewe?

Allen: Nimimi!

Mugisha:
kiza mara mama amekuwa ananisumbua kuwa ninakukuoa, na kuwa akifulika kable yaw ewe

kuniolewa, eti atajuwa kwamba sikuona na hata kamwe baada ya kufika mbiguni
au kuzimu

Allen:
ulifanya kosa, uliona kuwa Yule ndiye alikuwa anafaa pendo lako? Uliharakisha mambo Mama

Mugisha:
ndiye aliyeniharakisha, alikuwa anajawa neon moja tu" Mugisha oa"

Allen:
Mamako amechagua vizuri kuliko wewe, ndiye mimi anayefua kuolewa alikuwa

anatutmbelea kila wakati. N iliposikia kwa uliooa Doreen, nikajuwa umeoa shatani

Nitakuonyesha pendo Ambato itakato kusahau-hisha Doreen

Mugisha: Sijaoa, mamna unaotembea,lazima nimekuwa sijooa

Allen:
Sina tabu, sina ulema wowote, lazima mungu aliniumba kutumia udongo kutoka

mbinguni, nilifurahi baada ya kusikia taarifa za kutengwa kwa Doreen

Mugisha:
Mwache huyo alienda. Lakini kile ambacho nahitaji kukwambia tujiunge pamoja kwa kuwa

alinizalia watoto na watoto huo wanahita malezi, na kwahiya, nihakikishe kwamba utawalea

Allen: Mimi Allen, Sina tabu na watoto, nitawalea kwa kuwa ninapenda watu asilimia mia

moja, ninawezaje kushindwa kulea watoto mikijuwa kuwa name nitawazea wengine?

Mugisha: Nipeleke kwa wazazi wako name niitwe mtoto wa familia wanaume ni wengi ambau

watajaribu kukuchua lakini nihakikishe kwamba hutaniachua kwa kuwa ndiwe pekee

anayeleta furaha kwa muoyo wangu

Allen: Siwezi

(Nyumbani kwa Kellen, Allen anafua nguo, Tenge anajika/ia Keribu no mamake)

Kellen:

Watoto wangu mnipe chai, wasichana wangu mnipe chai (bado kimya) mnipe chai Allen

Tenge:

husikii, Allen, alien

Allen:

Acha kuitajina langu, mimi ni mke si mtumishi hapo. Ni mamako mletee, unafikiri sichoki,

ninafua, ninapike, ninafunya hiki na kile aah

Tenge:

Hiyo ni kazi yako, letea mama chai

Kellen:

(kwa upole) Bintu mkwe unipe chai, Allen *wangu.(Allen anaondoka no kuingia nyumbani lakini akiwa no hasira, analeta chai katika flask no kikombe kimoja kwenye sahani anatembea kama askan jeshi, anatia chai kwenye kikombe no sukari no kuvuruga*

kama anavyochanganya ungali, chai inaanza kubwatika kwenye sahani, Tenge anamwangalia no jicho la kuua)

Kellen: Msichana wangu, acha chai nitaivuruga mwenyewe, Tenge acha msichana wangu,

atabadillika (Allen anarudisha flask nyumbani na kurudi kuanza kufua tena)

Tenga: Huyu ni toto, Adabu inaanzia nyumbani, kama mzazi kama mtoto

Allen: (kwa Tenge) ukiwa na adabu nzuri kwa nini hujaolewa?

Tenge: Ni nani alikunanganya kuwa sina mpenzi? Mpenzi wangu anafania kazi zake ughaibuni Tangu

Allen: nilipofika hapa, sijaona yeyote anayeongea na wewe. Utabaki hapa hadi kufu kwako

Tenge:

Mume wangu yu ugahaibuni (wanaanza migogoro)

Kellen:

(kwa bintiye) acha msichana

Tenge:

kanimwambie binti mkwe wakoaache upumbavu

Allen:

Unafikiri unazidi nani urembo, nikufunya ukahaba tu, mume wa ughaibuni amekusaidie nini shetani

Tenge: Kuliingana na wewe, ninakosa nini?

Kellen: Tenge acha binti mkwe wangu !

(Nyumbani kwa bissaka, Doreen anafagia ua na ancho anafika)

Doreen: Mbona umerudi mapema leo ndugu

Sancho: Nimemaliza Vyote ambavyo nimekuwa minastahili kufanya siku ya leo (Doreen anaingia nyumbani, na kurudi)

Doreen: Nimetayanisha chakula ki nyumbani

Sancho: Niletee hapa sitaingia nyumbani (Doreen analeta chakula na kukimpatia akiwa kwenye simu na kikombe cha maji nacho kinampewa)

Doreen: Leo umekuja mapema (kimya) vimekuwaje? (pia kimya) sasa ndugu, nisaidie na shilingi elfu moja

Sancho: umesema nini? Nikusaidie na shilingi elfu moja wewe mkubea, hukumbuki ulivyotuito mimi na kaka kwamba Mugisha anatuzidi mara mia moja, sikukwambia kwamba uanze kusoma nakukata (anamwagia maji na kuondoka) ni tafadhali kuzaliwa pekee kuliko kuzaliwa na msichana kama huyu. (Doreen anatoka nyumba akilia na kuelekea nyuma ya nyumba yao)

Doreen: kwa nini mungu, kwa nini hivi vyote vyanifika, ndugu zangu ambao angenisaidia ndio wanaonicheka, mola wangu kwa nini hivi vyote, watoto wangu, sijui wanalalaje na mama wao wa kambo,kwa nini mimi Doreen, kwa nini nilihalibu ujao wangu, nijiue mola, sasa wandugu namenidharau. (mshauni anatokea kutoka seheme nyingine ya nyumba akiwa na mfuko mwekundu wa mkononi)

Mshauri: Wa Bissaka mpo? Wa kwenu, Doreen (Doreen anaanza kulia), kuna nini Doreen ni kipi kimetokea, niambie ninaweza kukusaidia

Doreen: Nimeomba shilingi elfu moja kwa ndugu lakini amenilipa na maji kwa uso na kunidharau, wale ambao wanastahili kunifarajia

Mshauri: Vumilia Doreen, Vumilia, haya yote yatakuwa na mwisho, kuna wanawake wengi ambao wameshuhudiwa baada ya kutengwa wanafuulu, watoto wako wapo,

niliwatembelea wiki iliyopita wako salama

Doreen: licha ya haya yote ni mimi, silaumu mwingine yeyote, nilipotupa sare yangu

Mshauri: Doreen, popote unionapo, usihisi upweke, nitakusadia popote ambapo utakapohitaji usaidizi wangu (anafungua mfuko wa mkononi na kutoa noti ya shilling elfu hamsini na kuimpa Doreen) pata pesa hizi zitakusaidia lakini una kuvumilia

Doreen: Ahsante mshauri, ahsante umenisaidia mno, barikiwa, mwenyezi mola atakubariki zaidi Na hii ni kadi ya biashiara, uhitajiapo msaada usitatizwe kunifikia, vumulia Doreen Endelea

Mshauri: kubarkiwa mshauri, ahsante, ahsante mno.(Doreen anapandwa na furaha nyingi na

Doreen: mshauri anaandoka kwa heri mshauri

(Watoto wa Mugisha wanatoka kushoto na kuelekea kulia, amevalia ketike sare, kilia mmoja wao amebeba mfuko mgongoni, nyuma yao anatokea mshauri)

Collins, kesho tukate kwenda shuleni tukiwa na njaa

Audrey: kuna nini nyingi mnaonekana kuwa na huzuri, baba uyako ni nani? Ni

Mshauri: mugisha

Wote: kuna nini, kwa nni mwahuzunika?

Mshauri: Mama wa kambo hatupatii chakula

Audrey: Mama wenu wa kambo?

Mshauri:

Wote: Ndiyo

Mshauri: Baba webu alioa mke mwingine baada ya kutenga Doreen? Lakini muwe wavumilivu, nitamwambia mama wenu atakuja kuwachukua mvumilivu hula asali

Audrey: Nitaondoka kutafuta mamangu

(mshauri anaendelea na Safari yake katika pande nyingine, anatokea Allen)

Allen: Mshauri, nimekukaribisha, hukoje?

Mshauri: Ahsante, nikupoa tu

Allen: Kazi ikoje?

Mshauri: Ni kujaribu bibi

Allen: Nisingekuwa mimi usingefaulu katika ugombaniaji wa kura, nilitafuta kura katika selemu zote za kijiji

Mshauri: Nashukuru lakini nimekutana na watoto wa Doreen, wanasema kwamba huwapatii chakula, kwanini unanyanyasa watoto hao, kila selemu katika kijiji hiki ni jina lako Hapana, wanasema ninawanyanyasaje? Wanataka niwabebe mgongoni iii wajue kwamba nawapenda?

Allen: Bila kuenda mbali, unaangalia barabara hii kutoka pale hadi kule?

Mshauri: Ndiyo

Allen: Barabara iko kwenye hali mbaye sana, watu hawana pakuchotea maji, hizo ndizo kazi zako ukinikuta barabarani na kuniuliza mambo yanayohusu hivyo, kinamaanisha kwamba hujui jukumu lako kama kansara.

Mshauri: uongozi wangu, siongozi barabara, siongozi miti bali ninaongoza watu, Nikisikia kuwa watu wako kwenye hali mbaya, name sihisi vizuri, kunyanyasa watoto na vinginevyo Kansara, kansara, kansara kable yak u kuhesabu mbili sitaki familia yangu, hiyo sio sababu uliochaguliwa, ondoka sasa

Allen:

(Nyumbani kwa kellen familia imekusanyika katika chamcha kizuri lakini bado Mugisha hajatokea)

Tenge: mama, Binti mkwe wako anakula kama Ng'ombe ambaya amemaliza wiki kumi bili kula chochote Muache ule

Kellen: Atasababisha njaa katika familia yetu, tumemaliza kula, ondoa sahani hizi, unasubili nini?

Tenge: muache amalize kula

Kellen: kazi yangu hapa ni kuondoa sahani? Huna mikono?, kila mmoja wenu ataondoa yake mimi

Allen: si mtumishi katika familia hii bali ni badhi yenu ya wanafamilia, na mkumbuke kila mtu

atasafisha yake

Kellen: Allen usihanbu sahani, pole pole, kuna nini binti mkwe wangu mpendwa?

(Mugisha anaingia). Allen hujamwona mume wako, tafudhali mkaribishe *(Kimya)* Allen lakini

kuna nini?

Mugisha: mama habari za mchana?

Kellen: Ni njema

Mugisha: Habari zako Tenge

Tenge: **Ni** njema ndugu

Mugisha: *(kwa watoto)* habari zenu

Wote: Ni nzuri baba mpendwa

Kellen: Allen mtoto wangu *(bado kimya)* letea mme wako chakula, mume akingia unampa ulichotayanisha

{Allen anatia chakula kwenye sahani na kumpa mugisha, anatia juice katika glass) Allen huwezi na

kusema karibu

Allen: Unaniangalia nini? Kula, moja kula, mbili kula, tatu kula, (Allen anachukua juisi na chakula kile

alichompa mugisha na kuanza kukila (Mugisha anakaa kimya)

Kellen: umekila chakula cha mumeo?

Allen: mama nimekwambia kwamba anakula kama kuzimu na umekatua, ulituletea (kila mtu anashangaa ! !)

Allen: mtoe sahani, mnasubiri nini?

Allen: Allen huwezi kutoa sahani?

Allen: Huna mikono, nawe unaweza kuzitoa, ukitaka Ziache, wewe nikilema (Mugisha anaondoka baada

ya Allen kutukama na ma make, watoto wa Doreen wanatikisa vichwa)

Kellen: kila mtu atoe sahani yake *(kwa huzuni anamwendea Allen)* umechukua miaka mingi

hapa,kwanini hujanizalia mjukuu *(kimya, Allen anasimama na kuondoka}*

(Doreen anajikalia katika kiti nje ya nyumba sahani ya chakula mkononi flask ya chai kando yoke babake anatokea)

Doreen:
Baba karibu *(kimya, anaingia nyumbani no kutoka no noti mbi/i za e!fu hamsini)* mtoto

Bissaka:
wangu Doreen

Doreen: Naam baba

Bissaka:
Pesa hizi zimetoka wapi?

Doreen:
Ni zangu baba

Bissaka:
Tumechukua muda mwingi bila pesa humu nyumbani, wewe umezitoa wapi, umeanza mambo ya umalaya tena? *(Ndugu zake Doreen wanafika)*

Doreen:
pesa hizo nimezipewa na mshauri

Bissaka:
acha udanganyifu, nimekuwa mtumushi wake miaka kuni sasa hajanipa kama noti moja wewe unasema umezipewa na mshauri? Ndugu zake kuna nini baba

Bissaka:
ona vile dada yenu alivyoanza kuleta hapa maka tulinaliza kuwa na pesa hapa Doreen

Sancho:
pesa amezitoa wapi? Baba nilikwambia kufukuza Doreen lakina ulikatua

(chumbani mwa Mugisha saa za usiku wa manene, Allen analalia kitandani pekee no Mugisha anakalia kitini, an kitabu mkononi kwa ukurasa, Allen anaamka)

Allen:
Huwezi kulala *(kimya)* saa hizi ni za kusome vita bu? *(kimya)* ninaongea na kiziwi? Utalala upende usipendi *(Mugisha anasimama no kuweka runinga)* una kulala.sasa wewe ni mtu wa dina gani, unafikiri uliponitoa sikukuwe na kitanda cha kulalia, upende usipende utalala na mamako usiku huu *(anatoka no kufunga mlango, aningia katika chemba cha mama mkwe wake)* usiniletea upumbavu wako tena, umesikia

Kellen:
kuna nini binti mkwe?

Allen: Njoo uone bini yako

Kellen: Nani? Kuna nini?

Allen:
usiniulize mengi, nimekwambia enda uone kifuranga chako, nilikwambia nitakufunyia cha mwisho kabla ya kuondoka hapa

Kellen:

Ni kipi kimetokea kwa motto wangu (wote waraingia katika chumba cha mugisha, bado mugisha anakalia kiti kile kile)

Allen:

mama mkwe unamuona mwanao sasa ni miezi miwili hataki kulala na mi, si ndiye wewe anayeniomba kukazalia mjukuu, sasa nimzea je? Nimzae je? Nyinyi nyote mnafranana, pumbavu ukiwa unataka njukuu lala naye, wewe ni mpumbavu na mwanao ni mpumbavu, Hicho ni kitanda lala naye. (anamfukuza mugisha na kubaki na keleke zisizo koma) nilikosa nini kuolewa, sitaki upumbavu wenu

(barabarani,Kellen ,Allen, na mamake wanatembea bila kuongea chochote Allen anamfuko mweusi mkononi)

Allen: kwa heri mama ,peleka salama zangu na wengine wote

Mukazi: Kwa heri ya kuonana

Kellen: mtoto wako alififunza kupiga makofi ni komando,nikudharau

Mukazi: Unamanisha mtu mwingine lakini si kama sungura,ana Adabu kama za mapadri wewe mbayo

Kellen: ulimfunza kupiga makonde ,nilijaribu kumtunza vizun lakini nimeshindwa Nilipo kwambia kwamba wewe ni mtafin mwenzangu nawe Mwenzangu nawe ukafirika kwamba wewe ni mtajiri, mwangalie Miguu ni kama mifureji *(Kellen anatembea barabarani baada Yakutukana mama wa ALLEN)*

Allen:

Njoo hapa uniambie ryote ambaryo umekawa Una zungumza na mama

Kellen:

tumekuwa tunazungumza tu

Allen: Njoo uniambie vyote

Kellen: Allen nimekuwa ninazungumza na mama, Allen *(anajanbu kukimbia lakini patupu)*

Allen: nikuwe mbwa, kwanini unanisumbua sana? Nikwe wakupate hapa ukiwa umeisha kata roho? *(Kellen*

Kellen: *anaanza kupiga kelele)* mnisaidie, Allen nisamehe Ninafaribu kulinda ndoa yako ,Allen nisamehe kama mama mkwe wako *(sasa anakimbia na kuacha viatu pale walipo)*

Allen: *sa* .....*(anakutuna mugisha katika /ango akikimbiaza mamake ,kimya baadaye Mugisha*

anaingia ndani nakumwacha Allen njeya no tango}

Sauti ya Kellen: Doreen alikuwa mke wa kuolewa ,mola ninaomba chocholate Nilichokosea Doreen nilimtenga na watoto, hakukuwa na na kosa lolote. Nilikukosea Doreen na kwa hiyo naomba unisamehe popote ulipo,

Allen: (saa za usiku analala pekee yake kitandani, kuna mtu anayehodisha Katika mlango)saa sita ? huju anatoka wapi saa hizi, sitafungua mlango, utalala na mamako usiku huu Nilale na mama?

Mugisha: , Allen umenilalasha ne mama?

Allen: saa sita unatoka wapi? Wanawake ambao unakuwa nao Wananizidisha nini (sasa anaamka na kufungua mlango) ingia ndani

Mugisha: kwa nini ninahodisha muda huo wote

Allen: kwa nini nisikuulize mengi, ingia au urudi kule Unapotoka (anafunga mlango tena)

Sauti ya mugisha: unanilaza nje ya nyamba yangu mimi mugisha (mugisha anaanza kukumbuka ule Usiku aliolaza Doreen nje baada ya kumuuliza alipokuwa anatoka na kutikisa kichwa). Doreen nisamehe, niko pole Doreen nilikutunza vibaya kama mume wako lakini popote ulipo Naomba unisamehe, watoto wako wanahitaji pendo lako, nilikufanya Dhambi lakini nasamehe ,mola badilisha moyo wa Doreen na umpatie moyo Ule wa kusamehe na upe fikira kurundi kwa watoto Wako ,watoto wanaugonjwa wakutamani mama wao, Nimeomba AMINA

(Nyumbani mwa Kellen, Ami ,shangazi ,Kellen namugisha Wote wapo lakini sasa Kellen anaonekana kuwa mpole sana Kuliko kiambe duniani humu}

Ami: Bibi Kellen, umeturudisha hapa katika migogoro ambaya Harishi, kila siku ni kesi, kesi, kesi, kwako ni kipi kilichotokea?

Kellen: leo nimepoleka, naomba usamehevu kwenu, ndugu nilikukosea, Dada Nawe nilikukosea lakini mnisamehe, na pia naomba msaada, Mfukuze ALLEN na kurudisha Doreen mpendwa

Ami: Ulifanya chochote ulicho kuwa unahitafi wakati uliopita, Ukatupiga na kutuita mbwa na

kusema wewe unataka Allen sasa kwanini unamtenga?

Kellen: *(anapiga magoti)* mnisamehe, hiryo ryote vinakatokea lakini Mnisamehe

Ami: sijawai kukutana na mwanamke kama wewe ,kile ninachoona ni kwamba Mnastahili kunidisha Doreen katiika familia.

Kellen: Nami hicho ndicho nataka na ndio sababu ya kuwaita hapa ,mfukuze Allen na kurudisha Doreen mpendwa, ndiye anafaa familia hii (kwa watoto) mlete mifuko yake

Allen: Naondoka lakini nyote ni wapumbavu, mnafikiri sina kwete (anatoa mifuko yake na kuondoka nje ya nyumbani)

Wato wote: kwa heri, kwa heri kwa heri (kwa mugisha) tunataka mama, Tutaondoka hapa na kutafut mama, tutaondoka hapa nakutafuta mama

Mugisha: *(anampigia Doreen simu}* mama wa watoto wangu nakuomba urudi Familia hii kwa kuwa watoto wanaugonjwa wa mama wao , ,unisamehe ryote viliryotokea mpendwa wangu *(sasa kilo mtu amepanwa no furaha wakiwemo , Kellen, aliyesababisha utengano Watoto Tenge kilo mtu baada ya dakika chache Doreen, Ndugu zake, Babake wakamrudisha mtoto woo Doreen nakujiunga no Familia ya Kellen}.* Kuanzia lea ndiwe wewe mke wangu wa Dai ma *(Kellen anamkaribisha akiwa no furaha nyingi mno sana}*

MWISHO.